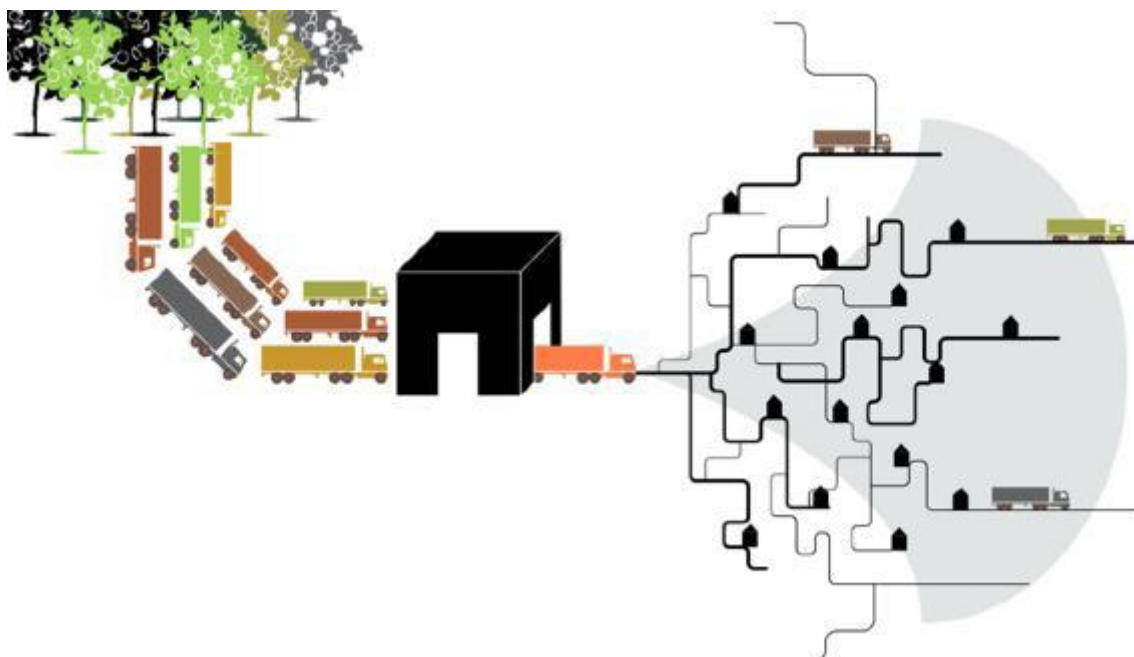

(ร่าง) รายงานฉบับสมบูรณ์
โครงการวิจัยเชิงนโยบายยุทธศาสตร์
และระบบสนับสนุนการตัดสินใจ
แผนวิจัยด้านอาหารและความมั่นคงแห่งชาติ ปี 2555 -2559

เสนอ

สำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร (องค์การมหาชน)

จัดทำโดย

สถาบันอาหาร

ประจำปีงบประมาณ 2555

ได้รับทุนสนับสนุนจากสำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร (องค์การมหาชน)

สารบัญ

	หน้า	
ส่วนที่ 1	ที่มาของระบบตัดสินใจการวิจัยด้านอาหาร	1
	บริบทโลกที่กำลังเปลี่ยนแปลง	1
	สถานการณ์ของอุตสาหกรรมอาหารไทย	2
	การวิจัยด้านอาหารและความมั่นคงอาหารที่ผ่านมาของไทย	4
	ความสำคัญของระบบตัดสินใจการวิจัยด้านอาหาร	6
ส่วนที่ 2	การวิเคราะห์ จุดอ่อน จุดแข็ง โอกาส และอุปสรรค อุตสาหกรรมอาหารไทย	8
ส่วนที่ 3	แผนยุทธศาสตร์การวิจัยด้านอาหารและความมั่นคงด้านอาหารแห่งชาติ ปี 2555-2559	9
	กรอบแนวคิดแผนยุทธศาสตร์การวิจัยด้านอาหารและความมั่นคงด้านอาหารแห่งชาติ	9
	วิสัยทัศน์	10
	แผนการวิจัยเร่งด่วน	11
	แผนการวิจัยระยะยาว	14
	กลุ่มสินค้าเป้าหมาย	22
ส่วนที่ 4	ลำดับความเร่งด่วนในการให้สนับสนุนทุนวิจัย	23
	แผนการวิจัยเร่งด่วน	24
	แผนการวิจัยระยะยาว	27
บรรณานุกรม		38
ภาคผนวก		
	ภาคผนวก ก ขั้นตอนและกระบวนการจัดทำแผนยุทธศาสตร์	39
	ภาคผนวก ข คณะกรรมการกำกับแผนงานวิจัยฯ	40
	ภาคผนวก ค การประชุมรับฟังความคิดเห็นผู้เกี่ยวข้อง	42
	ภาคผนวก ง แบบรับฟังความคิดเห็นการจัดลำดับความสำคัญฯ การวิจัยฯ	46

ส่วนที่ 1

ที่มาของระบบตัดสินใจการวิจัยด้านอาหาร

บริบทโลกที่กำลังเปลี่ยนแปลง

ธนาคารโลกและองค์การเกษตรและอาหารแห่งสหประชาชาติ (FAO) ได้คาดการณ์ว่าในระยะ 38 ปีข้างหน้าจะเกิดการเพิ่มขึ้นของประชากรเป็น 9 พันล้านคน ในขณะที่ปัจจุบันมีประชากรราว 7 พันล้านคน โดยการเพิ่มขึ้นของประชากรโลกเกือบทั้งหมดจะเป็นผลมาจากการเพิ่มของประชากรในภูมิภาคเอเชีย แอฟริกา และละตินอเมริกา ในขณะที่อัตราการขยายตัวของประชากรในกลุ่มประเทศตะวันตกจะลดลงต่ำกว่าร้อยละ 3 ในช่วงหลายทศวรรษที่ผ่านมา ตลอดจนมีการเพิ่มขึ้นของสัดส่วนชนชั้นกลาง หรือการขยายตัวของชนชั้นกลาง (Middle Class income) ทั่วโลก ซึ่งนำไปสู่ความเจริญรุ่งเรืองที่เพิ่มขึ้นและการลดลงของระดับความยากจนของโลก โดยรายได้ของครัวเรือนเฉลี่ยทั่วโลกในปี 2563 คาดว่าจะอยู่ที่ 24,382 เหรียญสหรัฐฯ เพิ่มขึ้นจาก 21,668 เหรียญสหรัฐฯ ในปี 2553 ตลาดเกิดใหม่ (Emerging markets) และประเทศกำลังพัฒนาจะมีอัตราการเติบโตมากที่สุดในโลก และกลุ่มประเทศที่พัฒนาแล้ว เช่น สหรัฐอเมริกา ยุโรป และญี่ปุ่น จะเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างต่อเนื่องทำให้สัดส่วนผู้สูงอายุของประชากรโลกโดยรวมมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในอนาคต

ความต้องการอาหารในระยะ 50 ปีข้างหน้าจะเพิ่มขึ้นประมาณร้อยละ 50 จากปัจจุบันโดยมีปัจจัยผลักดันสำคัญ คือ การเพิ่มขึ้นของประชากร การเพิ่มขึ้นของสัดส่วนชนชั้นกลาง อิทธิพลทางด้านลัทธิบริโภคนิยมจากตะวันตก ปัญหาการขาดแคลนน้ำมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นอย่างรวดเร็วโดยเฉพาะปัญหาการขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตร รวมทั้งการลดลงของพื้นที่เพาะปลูกเนื่องจากการพัฒนาเข้าสู่ความเป็นเมืองอย่างรวดเร็ว ตลอดจนเกิดการแย่งยึดที่ดินของกลุ่มประเทศผู้นำเข้าอาหารที่ไม่ต้องการเป็นเพียงผู้ซื้อ หากแต่ต้องการสร้างหลักประกันความมั่นคงทางอาหารโดยการมุ่งไปใช้ที่ดินในประเทศอื่นๆ เพื่อผลิตอาหารกลับประเทศตน หรือกระทั่งส่งออกไปยังประเทศอื่นๆ

สำหรับในด้านพลังงานโลก พบว่า อัตราการใช้พลังงานของโลกในภาพรวมจะเพิ่มขึ้นอย่างก้าวกระโดด ขณะที่พลังงานฟอสซิลมีจำกัด จึงเกิดการพัฒนาและส่งเสริมการใช้พลังงานทดแทนจากพืชเพิ่มขึ้น เช่น มันสำปะหลัง อ้อย ปาล์ม น้ำมัน เป็นต้น ก่อให้เกิดผลกระทบต่อผลผลิตอาหารความมั่นคงทางอาหารของประเทศและการส่งออก นอกจากนี้ความต้องการบริโภคสินค้าเกษตรและอาหารที่เพิ่มขึ้นจากการเพิ่มขึ้นของประชากรโลกและการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่คาดว่าจะสูงขึ้นโดยเฉพาะในทวีปเอเชียและแอฟริกา แต่ผลผลิตพืชอาหารโลกลดลงจากข้อจำกัดด้านพื้นที่และศักยภาพทางเทคโนโลยีที่มีอยู่ ประกอบกับการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ การเกิดภัยพิบัติทางธรรมชาติ ปัญหาการครอบครองทรัพยากรพันธุกรรมและการผูกขาดทางการค้าเมล็ดพันธุ์พืชส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตของเกษตรกรรายย่อยจำนวนมากที่พึ่งพาอาศัยทรัพยากรป่าไม้พันธุ์พืชต่างๆ เป็นอาหารและยาสมุนไพรและความมั่นคงทางอาหารของประเทศในระยะยาว

การเปลี่ยนแปลงในสภาพภูมิอากาศของโลกมีแนวโน้มรุนแรงมากขึ้นและจะส่งผลซ้ำเติมให้ปัญหาการขาดแคลนอาหารและทรัพยากรธรรมชาติมีความรุนแรงมากขึ้น แม้ว่าความรุนแรงของปัญหาการเปลี่ยนแปลงในสภาพภูมิอากาศจะมีความแตกต่างกันออกไปในแต่ละพื้นที่ แต่จำนวนพื้นที่ที่มีแนวโน้มของการขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตรกรรมและผลผลิตภาคการเกษตรเสียหายมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ ความแตกต่างด้านการผลิตและผลผลิตสินค้าเกษตรระหว่างภูมิภาคต่างๆ ของโลกมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นตามลำดับ โดยประเทศที่คาดว่าจะมีผลผลิตทางการเกษตรลดลงส่วนใหญ่จะมีความหนาแน่นอยู่ในภูมิภาคกึ่งสะฮารา (Sub-Saharan Africa) หรือกลุ่มประเทศที่ตั้งอยู่ทางตอนใต้ของทะเลทรายซาฮาราในทวีปแอฟริกาจำนวน 48 ประเทศ ในขณะเดียวกันความเสียหายของพืชผลทางการเกษตรมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นซึ่งจะส่งผลเสียหายทางเศรษฐกิจให้กับ

ประเทศกำลังพัฒนาหลายๆ ประเทศมากขึ้นโดยลำดับ เนื่องจากขนาดความสำคัญของภาคการเกษตรในระบบเศรษฐกิจและประชาชนส่วนใหญ่มีระดับการครองชีพอยู่ในระดับ Subsistence level

ในปีที่ผ่านมาการค้าอาหารโลกขยายตัวเพิ่มขึ้นร้อยละ 20.9 เป็นผลสืบเนื่องมาจากความต้องการอาหารในตลาดโลกที่เพิ่มสูงขึ้นจากความแปรปรวนของสภาพอากาศ ทำให้สินค้าเกษตรและอาหารที่ประเทศต่างๆ ผลิตได้ไม่เพียงพอต่อความต้องการภายในประเทศ

การเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆ ในโลก และการเกิดวิกฤตเศรษฐกิจที่ผ่านมาทำให้ประเทศต่างๆ สร้างมาตรการปกป้องผู้ประกอบการภายในประเทศมากขึ้น เช่น กฎ ระเบียบด้านการค้าและการลงทุน มาตรการทางการในรูปแบบที่ไม่ใช่ภาษี โดยมีมาตรการสิ่งแวดลอม มาตรการสุขอนามัยและสุขอนามัยพืช มาตรการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุน เป็นต้น ในขณะที่เดียวกันก็แสวงหาโอกาสใหม่ๆ เพื่อสนับสนุนการขยายตัวของเศรษฐกิจของตนเอง ส่งผลให้มีการเปิดการค้าการลงทุนเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะกับประเทศในภูมิภาคเดียวกัน และกดดันให้ประเทศกำลังพัฒนาต้องมีพันธกรณีเกี่ยวกับการรับภาระที่เกิดขึ้นจากมาตรการดังกล่าว ซึ่งอาจเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ และผลกระทบต่อการค้า การลงทุน สิ่งแวดล้อมและวิถีชีวิตของประชากร ซึ่งสำหรับอาเซียนแล้ว Mr.Gerard Mestrallet . Chairman and Chief Executive Officer, GDF SUEZ. France. Co-Chair of the World Economic Forum on East Asia ได้กล่าวถึงความเสี่ยง 4 ประการ ที่ภูมิภาคอาเซียนต้องคำนึงถึงในการรวมตัวกันเป็นประชาคมเดียวกันในปี 2558 ได้แก่ 1) ความยั่งยืนทางเศรษฐกิจ อาเซียนจะต้องเรียนรู้และหลีกเลี่ยงความผิดพลาดทางเศรษฐกิจที่ยุโรปกำลังเผชิญในปัจจุบัน โดยไม่เพิ่มหนี้สาธารณะเป็นสำคัญ 2) สภาพแวดล้อม ต้องใส่ใจต่อคุณภาพของสิ่งแวดล้อมในทุกด้าน คำนึงถึงความเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศโลก 3) ด้านพลังงาน อาเซียนควรคำนึงถึงการบูรณาการกัน โดยมีเครือข่ายพลังงานร่วมกันด้วย โดยไม่ต้องเร่งรีบมากจนเกินไปที่จะไปสู่สังคมที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เนื่องจากอาเซียนอุดมด้วยทรัพยากรธรรมชาติจำนวนมาก ซึ่งไม่ควรเสียค่าใช้จ่ายจำนวนมากโดยละเอียดในการรักษาขีดความสามารถในการแข่งขันของตนไว้ และ 4) การพัฒนาเมือง ต้องควบคุมการพัฒนาเมืองขนาดใหญ่โดยใส่ใจต่อคุณภาพประชากรในด้านความเป็นอยู่ด้วย

สถานการณ์ของอุตสาหกรรมอาหารไทย

อุตสาหกรรมเกษตรและอาหารแปรรูปถือเป็นอุตสาหกรรมรากฐานที่มีบทบาทสำคัญต่อเศรษฐกิจของไทยมายาวนาน เกี่ยวข้องกับห่วงโซ่การผลิตขนาดใหญ่ ตั้งแต่ระดับเกษตรกร ผู้รวบรวม ผู้แปรรูปเบื้องต้น ผู้แปรรูประดับอุตสาหกรรม ผู้ขนส่ง ผู้ผลิตปัจจัยการผลิต/บรรจุภัณฑ์ ผู้ค้าปลีก ธุรกิจบริการอาหาร เป็นต้น ประเมินว่ามูลค่าภาคการผลิตอาหารและสินค้าเกษตรอาหาร รวมทั้งธุรกิจเกี่ยวเนื่องในอุตสาหกรรมอาหารทั้งจากภาคเกษตร ปศุสัตว์ และประมง น่าจะมีสัดส่วนสูงถึงร้อยละ 20 ของมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมเบื้องต้นในประเทศ

ปัจจุบันมีผู้ประกอบการอุตสาหกรรมอาหาร 8,496 ราย (ไม่รวมโรงสีข้าว ISIC1531 โรงงานมันเส้น ISIC1533) จากข้อมูลดัชนีอัตราการใช้จ่ายการผลิตของอุตสาหกรรมอาหารและเครื่องดื่ม (ISIC 15) พบว่า ในปี 2554 อุตสาหกรรมอาหารมีอัตราการใช้จ่ายการผลิตร้อยละ 56.14 ใกล้เคียงกับปี 2553 ซึ่งอยู่ในระดับสูงกว่าในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา ขณะที่มูลค่าการส่งออกคาดว่าจะอยู่ที่ 963,000 ล้านบาท ขยายตัวเพิ่มขึ้นจากปี 2553 ร้อยละ 20 ถือเป็นปีทองของอุตสาหกรรมอาหารที่ทั้งการผลิตและส่งออกขยายตัวต่อเนื่อง เป็นผลมาจากสภาพภูมิอากาศที่เอื้ออำนวยในช่วงไม่นาน สินค้าเกษตรราคาดี เกษตรกรขยายพื้นที่เพาะปลูก และดูแลคุณภาพต่อเนื่อง ทำให้ผลผลิตออกมากคุณภาพดี ทั้งข้าว ปาล์ม น้ำมัน อ้อย และสับปะรด ประกอบกับตลาดโลกมีความต้องการอาหารเพิ่มสูงขึ้นจากการขยายตัวของประเทศเศรษฐกิจใหม่และตลาดอาเซียนอย่างไร

ก็ตามสถานการณ์น้ำท่วมในช่วงปลายปี ได้ส่งผลกระทบต่อตลาดในประเทศอย่างมากและกระทบต่อสินค้าส่งออกบางส่วน ซึ่งคาดว่าจะเริ่มเห็นผลชัดขึ้นในช่วงต้นปี 2555

จากงานวิจัยของ EUROMONITOR ประเมินว่ามูลค่าตลาดอาหารสำเร็จรูปในบรรจุภัณฑ์ของไทยปี 2554 มีมูลค่า 286,098 ล้านบาท ส่วนเครื่องดื่มไม่มีแอลกอฮอล์ (รวมน้ำดื่ม) มีมูลค่า 218,119 ล้านบาท ในปี 2555 คาดว่าตลาดอาหารสำเร็จรูปในบรรจุภัณฑ์ในภาพรวมจะมีอัตราการขยายตัวประมาณร้อยละ 5-6 ส่วนเครื่องดื่มไม่มีแอลกอฮอล์ (รวมน้ำดื่ม) จะมีอัตราการขยายตัวประมาณร้อยละ 6-7

ในปี 2554 ประเทศไทยเป็นประเทศผู้ส่งออกอาหารอันดับ 12 ของโลก อันดับคงที่เป็นปีที่สามติดต่อกัน โดยมีส่วนแบ่งตลาดโลกอยู่ที่ร้อยละ 2.62 เพิ่มขึ้นต่อเนื่องจากร้อยละ 2.30 ในช่วง 5 ปีก่อน สำหรับประเทศคู่แข่งในภูมิภาคอาเซียนมีอินโดนีเซียและมาเลเซียที่ตามหลังไทยมาอย่างกระชั้นชิด โดยเป็นประเทศผู้ส่งออกรายใหญ่อันดับ 13 และ 14 ของโลก และมีส่วนแบ่งตลาดโลกร้อยละ 2.52 และ 2.39 ตามลำดับ อุตสาหกรรมอาหารโดยรวมของทั้งสองประเทศได้รับแรงหนุนอย่างมากจากการเติบโตของอุตสาหกรรมปาล์มน้ำมัน รวมทั้งอาหารทะเลแปรรูปตลอดช่วง 2-3 ปีก่อน ขณะที่เวียดนามผงาดขึ้นมาเป็นประเทศผู้ส่งออกอาหารอันดับที่ 22 ของโลก จากอันดับ 25 ในช่วง 5 ปีก่อน สินค้าที่ผลักดันให้การส่งออกอาหารของเวียดนามเติบโต อาทิ ข้าว อาหารทะเล กาแฟ เมล็ดมะม่วงหิมพานต์ และพริกไทย เป็นต้น

จากข้อมูลที่สะท้อนด้านการเติบโตของภาคเกษตรไทยที่เด่นชัดคือแนวโน้มมูลค่าผลผลิตเกษตรอาหารเบื้องต้น ซึ่งประเมินโดยองค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ (FAO) พบว่าถึงแม้มูลค่าผลผลิตอาหารของไทยจะเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องทุกปี แต่เมื่อเทียบกับในอาเซียนแล้วไทยยังเป็นอันดับ 3 รองจากพม่าและอินโดนีเซีย โดยมีเวียดนามซึ่งมีมูลค่าผลผลิตใกล้เคียงกับไทยมากขึ้นทุกขณะ และเมื่อพิจารณาอัตราเปลี่ยนแปลงของมูลค่าผลผลิตเกษตรอาหารในรอบ 3 ปีที่ผ่านมาและค่าเฉลี่ยในช่วง 5 ปี ระหว่าง 2548-2552 จะพบว่าอัตราการขยายตัวของมูลค่าผลผลิตเกษตรอาหารของไทยอยู่ในระดับที่เติบโตน้อยมาก โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 11.03 เป็นอันดับที่ 7 ในอาเซียน ประเทศสมาชิกที่น่าจับตามองในฐานะผู้ผลิตอาหารรายใหม่ คือ พม่า กัมพูชา เวียดนาม ลาว มีอัตราการขยายตัวเฉลี่ยของมูลค่าผลผลิตเกษตรอาหารมากกว่าร้อยละ 15 ต่อปีในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา

นอกจากนี้ พบว่า ไทยถูกจัดอยู่ในกลุ่มประเทศเสี่ยงสูงสุดจากผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Climate change) ในอีก 30 ปีข้างหน้า โดยปัจจุบันมีความเสี่ยงสูงเป็นอันดับที่ 14 จาก 170 ประเทศทั่วโลก และยังเป็นตัวการสำคัญในการก่อปัญหาโลกร้อนด้วย ข้อมูลล่าสุดในปี 2550 พบว่า ไทยมีการปล่อยก๊าซเรือนกระจกมากเป็นอันดับที่ 25 ของโลก ขณะที่กรุงเทพฯ มีการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ (CO2) ในปริมาณที่เกือบเท่ากับลอนดอน ซึ่งมีขนาดเศรษฐกิจใหญ่กว่าถึงเกือบ 10 เท่า

ด้วยเหตุนี้เองที่ทำให้ไทยควรต้องหันมาทบทวนการดำเนินนโยบายด้านอุตสาหกรรมเกษตรและอาหารแปรรูป รวมทั้งการจัดทำกรอบยุทธศาสตร์การวิจัยด้านอาหารของประเทศให้ชัดเจน เพื่อเร่งการพัฒนาภาคเกษตรและอุตสาหกรรมอาหารของไทยให้มีการเติบโตพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงของพลวัตการค้าที่มีการแข่งขันรุนแรงมากขึ้น

การวิจัยด้านอาหารและความมั่นคงด้านอาหารที่ผ่านมา

จากการสำรวจข้อมูลพบว่า การพัฒนาภาคเกษตรอาหารของไทยด้วยการลงทุนวิจัยและพัฒนา ยังคงเป็นไปอย่างจำกัด เห็นได้จากค่าใช้จ่ายทางการวิจัยและพัฒนาของประเทศเมื่อจำแนกเป็นสาขาวิจัย ค่าใช้จ่ายในสาขาวิศวกรรมศาสตร์และเทคโนโลยีมากที่สุด คือ 6,375 ล้านบาท และที่น้อยสุด คือ สาขามนุษยศาสตร์ 184 ล้านบาท และเมื่อแยกพิจารณาเป็นหน่วยงานพบว่า (สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ, 2553)

- ภาครัฐ มีค่าใช้จ่ายสาขาเกษตรศาสตร์มากที่สุด 1,323.2 ล้านบาท และน้อยที่สุด คือ สาขามนุษยศาสตร์ 6.2 ล้านบาทหรือ 46% และ 0.2% ของการวิจัยและพัฒนาในภาครัฐ ตามลำดับ

- ภาคอุดมศึกษารัฐบาล มีค่าใช้จ่ายสาขาวิศวกรรมศาสตร์และเทคโนโลยีมากที่สุด 2,051.9 ล้านบาท และน้อยที่สุด คือ สาขามนุษยศาสตร์ 152.6 ล้านบาท หรือ 33% และ 2% ของการวิจัยและพัฒนาในภาคอุดมศึกษารัฐบาล ตามลำดับ

- ภาคอุดมศึกษาเอกชน มีค่าใช้จ่ายสาขาวิศวกรรมศาสตร์และเทคโนโลยีมากที่สุดเช่นเดียวกับภาคอุดมศึกษารัฐบาล 102.7 ล้านบาท และน้อยที่สุดคือสาขาวิทยาศาสตร์ 1 ล้านบาท หรือ 77% และ 1% ของการวิจัยและพัฒนาในภาคอุดมศึกษาเอกชน ตามลำดับ

- ภาครัฐวิสาหกิจ มีค่าใช้จ่ายสาขาวิศวกรรมศาสตร์และเทคโนโลยีมากที่สุด 369.2 ล้านบาท และน้อยที่สุดคือสาขาวิทยาศาสตร์บริสุทธิ์ 24.8 ล้านบาทหรือ 63% และ 4% ของการวิจัยและพัฒนาในภาครัฐวิสาหกิจ ตามลำดับ

- ภาคเอกชน มีค่าใช้จ่าย 2 ด้าน คือ อุตสาหกรรมการผลิตซึ่งมากที่สุด 6,132.7 ล้านบาท และด้านอุตสาหกรรมบริการ 546 ล้านบาท หรือ 91.82% และ 8.18% ของการวิจัยและพัฒนาในภาคเอกชน ตามลำดับ

- ภาคเอกชนไม่ค้ากำไร มีค่าใช้จ่ายสาขาสังคมศาสตร์มากที่สุด 135.7 ล้านบาท และน้อยที่สุด คือ ภาควิทยาศาสตร์การแพทย์ 0.7 ล้านบาท หรือ 86% และเกือบ 0% ของการวิจัยและพัฒนาในภาคเอกชนไม่ค้ากำไร ตามลำดับ

งบประมาณวิจัยด้านการเกษตรและอาหาร จำแนกตามหน่วยงาน ปี 2553

หน่วยงาน	งบประมาณ (ล้านบาท)
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์	3,484.7
หน่วยสนับสนุนการวิจัย	977.7
สถาบันอุดมศึกษาด้านการเกษตร	807.7
รวม	5,270.1
เฉลี่ยปีละ	1,317.50

ที่มา : พงศ์เทพ อัครธนกุล และคณะ, 2554

งบประมาณวิจัยเฉลี่ยต่อปีตามชนิดของสินค้าเกษตรเทียบกับครัวเรือน

ผลิตภัณฑ์	งบวิจัย* (ล้านบาท)	บาทวิจัย/ครัวเรือน/ปี
ข้าว	185	44
ยางพารา	60	41
โคเนื้อ**	51	59
ปาล์มน้ำมัน**	34	315
กุ้งและผลิตภัณฑ์	31	1,255
สุกร	28	124
สับปะรด	25	48
กล้วยไม้	19	Na
พริกและผลิตภัณฑ์	18	Na
โคนม**	18	951
ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์**	9	24
ลำไย	8	31

งบประมาณวิจัยเฉลี่ยต่อปีตามชนิดของสินค้าเกษตรเทียบกับครัวเรือน (ต่อ)

ผลิตภัณฑ์	งบวิจัย* (ล้านบาท)	บาทวิจัย/ครัวเรือน/ปี
ไก่เนื้อ	7	722
ทุเรียน	6	49
มังคุด	5	53
มะม่วง	4	12

ที่มา : พงศ์เทพ อัครธนกุล และคณะ, 2554

หมายเหตุ : *หน่วยงาน มอ. และ สวก. ไม่มีข้อมูลปี 2553 **หน่วยงานกรมพัฒนาที่ดิน ไม่มีข้อมูลปี 2550

หน่วยงาน	ปีงบประมาณ				รวม
	2550	2551	2552	2553	
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์					
กรมวิชาการเกษตร	511.9	500.8	580.5	445.9	2,039.2
กรมปศุสัตว์	157.6	274.0	94.1	58.3	584.1
กรมประมง	46.0	34.5	54.6	71.8	206.9
กรมการข้าว	47.7	111.0	205.6	175.2	539.4
กรมพัฒนาที่ดิน	Na	49.1	27.8	38.2	115.1
หน่วยงานสนับสนุนการวิจัย					
สวทช.	126.4	99.3	71.0	73.8	370.5
สกว.	60.3	89.8	82.3	9.1	241.5
สกว.คปก.	33.5	32.9	32.4	18.5	117.4
สวก.	94.8	53.0	100.6	Na	248.3
สถาบันอุดมศึกษา สาขาเกษตรศาสตร์					
ม.เกษตรศาสตร์	95.0	113.8	88.6	35.0	332.4
ม.ขอนแก่น	23.7	21.8	31.6	18.3	95.4
ม.เชียงใหม่	46.4	39.0	28.2	10.0	123.6
ม.สงขลา	39.7	39.3	42.5	Na	121.5
ม.แม่โจ้	21.0	21.0	19.4	12	73.3
สถาบันเทคโนโลยีฯ ลาดกระบัง	18.4	17.3	13.2	12.4	61.3
รวม	1,322.5	1,496.6	1,472.2	978.8	5,270.1

ที่มา : พงศ์เทพ อัครธนกุล และคณะ, 2554

หมายเหตุ : หน่วยงาน มอ. และ สวก. ไม่มีข้อมูลปี 2553, หน่วยงานกรมพัฒนาที่ดิน ไม่มีข้อมูลปี 2550

การดำเนินการวิจัยด้านอาหารของไทยที่ผ่านมายังมีความเชื่อมโยงกับกรอบการพัฒนาประเทศยังอยู่ในวงจำกัด เนื่องจากยุทธศาสตร์การวิจัยด้านอาหารในระดับประเทศยังไม่มีหน่วยงานใดจัดทำอย่างชัดเจน แต่ได้มีการจัดทำกรอบยุทธศาสตร์การจัดการด้านอาหารของประเทศไทย โดยคณะกรรมการอาหารแห่งชาติ เมื่อปี 2554 แผนแม่บทอุตสาหกรรมอาหาร โดยกระทรวงอุตสาหกรรม ปี 2552 นอกจากนี้ ยังมีการจัดทำยุทธศาสตร์รายสินค้าของหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น ยุทธศาสตร์กุ้งไทย ปี 2554 โดยกรมประมง ยุทธศาสตร์ข้าวไทย โดยกรมการข้าว ปี 2554-2558 ยุทธศาสตร์โคนมแห่งชาติ หรือแผนพัฒนาโคนมปี 2548-2557 โดยกรมปศุสัตว์ ยุทธศาสตร์สับปะรด ปี 2553-2557 โดย กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ยุทธศาสตร์กาแฟ ปี 2552-2556 โดย กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ แผนพัฒนาอุตสาหกรรมปาล์มน้ำมันและน้ำมันปาล์ม ปี 2551-2555 โดย กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ยุทธศาสตร์ไก่ไข่ ปี 2551-2555 ยุทธศาสตร์ไก่เนื้อ ปี 2553-2557 โดย กรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ยุทธศาสตร์การพัฒนาบรรจุภัณฑ์อาหาร ปี 2553 โดยสำนักงานเศรษฐกิจ

อุตสาหกรรม ยุทธศาสตร์เกษตรอินทรีย์ไทย ปี 2555-2556 โดยกรมส่งเสริมการส่งออก ยุทธศาสตร์วิจัยและพัฒนาอุตสาหกรรมมันสำปะหลังประเทศไทย ปี 2555-2559 โดยสำนักพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ เป็นต้น ซึ่งหากมีความชัดเจนดังกล่าวเกิดขึ้น จะช่วยสร้างให้เกิดการวิจัย พัฒนา นวัตกรรม อันสามารถเกื้อหนุนภาคการเกษตรและอุตสาหกรรมอาหารของไทยเข้มแข็งและแข่งขันได้ในท้ายที่สุด ทั้งนี้เพราะการลงทุนวิจัยทางการเกษตรและอุตสาหกรรมอาหารนั้นมีความสำคัญยิ่งต่อความมั่นคงทางอาหาร คุณภาพและความปลอดภัยอาหาร เพราะนอกจากจะเสริมสร้างศักยภาพในการแข่งขันให้กับภาคการเกษตรและอุตสาหกรรมอาหารแล้ว การมีต้นทุนที่ต่ำ มีสินค้าที่มีคุณภาพดี จะสร้างความยั่งยืนในระบบการผลิต

ความสำคัญของระบบตัดสินใจการวิจัยด้านอาหาร

สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (สวทช.) สำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร (สวก.) สำนักงานคณะกรรมการนโยบายวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรมแห่งชาติ (สวทน.) สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข (สวรส.) และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) เล็งเห็นถึงการทำงานสนับสนุนการวิจัยที่มีประสิทธิภาพ และได้มีข้อสรุปว่าแต่ละหน่วยงานจะบูรณาการการทำงานร่วมกัน โดยในส่วนของอุตสาหกรรมอาหารนั้น มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้การทำวิจัยด้านอาหารของประเทศมีความชัดเจนขึ้น ผลิตผลงานวิจัยได้ตรงกับความต้องการของผู้ใช้งานอย่างแท้จริง ลดความซ้ำซ้อนของงานวิจัย และสามารถเพิ่มความเข้มแข็งให้กับอุตสาหกรรมอาหารทั้งระบบ รวมทั้งเงินงบประมาณจะถูกใช้อย่างมีประสิทธิภาพ

ดังนั้นเพื่อให้การจัดสรรทุนวิจัยมีประสิทธิภาพ ตอบสนองความต้องการของภาคธุรกิจและอุตสาหกรรม เกิดผลเป็นรูปธรรมต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม จึงได้มอบหมายให้สำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร (องค์การมหาชน) เป็นเจ้าภาพดำเนินการจัดทำกรอบยุทธศาสตร์การวิจัยด้านอาหารและความมั่นคงอาหารระดับประเทศเพื่อเป็นแผนระดับนโยบาย (Policy Planning) ด้านการวิจัย เป็นแนวทางพื้นฐานที่จะก่อให้เกิดแผนการวิจัยระดับปฏิบัติการที่เป็นระบบ มีเป้าหมายที่ชัดเจน สอดคล้องกับแผนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับปัจจุบัน เพื่อให้การปฏิบัติงานของหน่วยวิจัยต่าง ๆ เชื่อมโยงกันเป็นระบบ สะดวกในการวางแผน ควบคุม และติดตาม อันจะทำให้การจัดสรรงบประมาณด้านการวิจัยของหน่วยงานต่าง ๆ เกิดประสิทธิภาพมากขึ้น

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเพื่อจัดทำยุทธศาสตร์การวิจัยด้านอาหารและความมั่นคงแห่งชาติ ปี 2555-2559 ในมิติต่าง ๆ ซึ่งใช้เป็นกรอบในการพิจารณาจัดสรรทุนวิจัยของ 5 ส. 1 ว. ทำให้เกิดการจัดสรรทุนวิจัยอย่างมีประสิทธิภาพ เกิดการทำงานแบบบูรณาการของหน่วยงานให้ทุน และหน่วยงานวิจัยก็มีกรอบการทำงานที่มุ่งไปสู่เป้าหมายเดียวกันในระดับชาติ ก่อให้เกิดผลเป็นรูปธรรมในการพัฒนาประเทศมากขึ้น ตลอดจนเกิดเครือข่ายความร่วมมือระบบวิจัย และการพัฒนาการวิจัยด้านอาหารและความมั่นคง ซึ่งมีการพัฒนาและแก้ไขปัญหา ได้ตรงตามความต้องการของเกษตรกร ผู้บริโภค ภาคอุตสาหกรรมอาหาร และผู้เกี่ยวข้องอย่างมีประสิทธิภาพ

ส่วนที่ 2

การวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค อุตสาหกรรมอาหารไทย

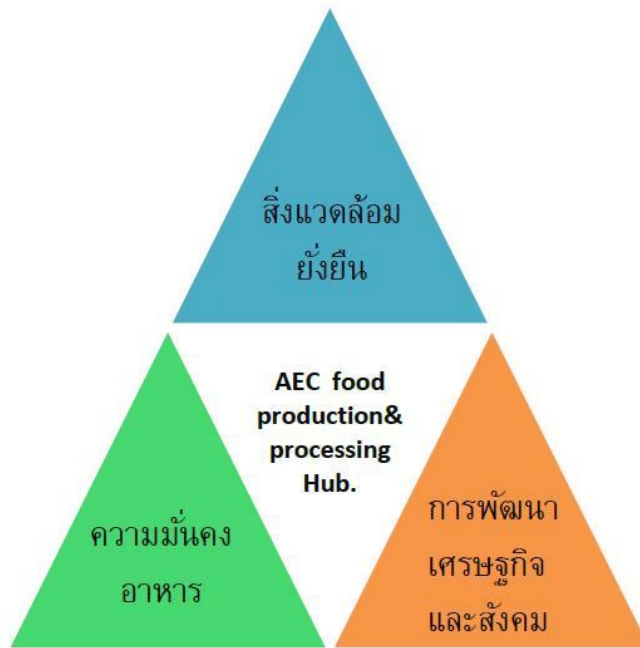
จุดแข็ง	จุดอ่อน
<p>S1. ที่ตั้งทางภูมิศาสตร์มีความเหมาะสมต่อการผลิตเกษตรอาหารได้อย่างหลากหลาย และเกิดผลผลิตตลอดทั้งปี ซึ่งมีเพียงพอต่อการบริโภคภายในและส่งออกสร้างรายได้ให้กับเศรษฐกิจของประเทศ</p> <p>S2. ภาคการผลิตระดับอุตสาหกรรมอาหารขนาดใหญ่มีความพร้อมในองค์ความรู้ เทคโนโลยี และทักษะการผลิตระดับชั้นนำของโลก</p> <p>S3. สินค้าอาหารของไทยมีอัตลักษณ์เฉพาะ และมีภาพลักษณ์ที่ดีในด้านคุณภาพและความปลอดภัย</p> <p>S4. หน่วยงานภาครัฐให้ความสำคัญกับการส่งเสริมและพัฒนาภาคการผลิต ภาคการแปรรูป และการค้าอย่างต่อเนื่อง</p> <p>S5. การคมนาคมขนส่งทั้งทางบกและอากาศครอบคลุมและรองรับได้อย่างมีประสิทธิภาพ</p>	<p>W1. ฐานทรัพยากรการผลิตภาคเกษตรเริ่มขาดแคลนและเสื่อมโทรมมากขึ้น รวมถึงแรงงานในภาคเกษตร ซึ่งมีอายุมากขึ้นและคนรุ่นใหม่เข้าสู่อาชีพนี้ค่อยลงเพราะไม่เป็นที่นิยม</p> <p>W2. การผลิตและการส่งออกอาหารส่วนมากยังคงเป็นสินค้าแปรรูปขั้นต้น</p> <p>W3. มีหน่วยงานและกฎหมายที่เกี่ยวข้องจำนวนมาก กฎระเบียบล้าสมัย ระบบบริหารจัดการซับซ้อน ขาดเอกภาพ และขาดการบูรณาการ ทำให้ปรับตัวไม่ทันต่อสถานการณ์โลกที่เปลี่ยนแปลงรวดเร็วขึ้น</p> <p>W3. การลงทุนด้านวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมด้านเกษตรและอาหารทั้งจากภาครัฐและเอกชน โดยเฉพาะผู้ประกอบการ SMEs ยังต่ำมาก และขาดการนำงานวิจัยที่มีอยู่มาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์</p> <p>W4. มีช่องว่างในการเข้าถึงและกระจายปัจจัยการผลิต และข้อมูลข่าวสาร องค์ความรู้ตลอดห่วงโซ่อุปทาน</p> <p>W5. ภาคการผลิตเกษตรอาหารมีประสิทธิภาพต่ำ ตลอดจนใช้ระบบสารสนเทศในการดำเนินธุรกิจไม่มากนัก</p>
โอกาส	อุปสรรค
<p>O1. ความต้องการสินค้าเกษตรและอาหารที่มีคุณภาพปลอดภัย และมีความหลากหลายจากตลาดโลกเพิ่มต่อเนื่อง</p> <p>O2. เศรษฐกิจโลกปรับตัวเป็นแบบหลายศูนย์กลาง และเอเชียรวมถึงประเทศเศรษฐกิจเกิดใหม่มีความสำคัญมากขึ้น</p> <p>O3. เทคโนโลยีด้านอาหารมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ตลอดจนผู้บริโภคให้ความตระหนักต่อผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นที่แสดงถึงภูมิปัญญาของประเทศนั้น ๆ มากขึ้น ทำให้มีช่องทางในการสร้างมูลค่าเพิ่มและความหลากหลายของสินค้าอีกมาก</p> <p>O4. เกิดกระแส “การบริโภคสีเขียว” ที่ให้ความสำคัญและตระหนักถึงความยั่งยืนต่อมนุษย์ สัตว์ และสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องในห่วงโซ่อุปทาน</p> <p>O5. การสื่อสารกับผู้บริโภคโดยตรงทำได้ง่ายขึ้นด้วยเทคโนโลยีอินเทอร์เน็ต เครือข่ายสังคม โทรศัพท์เคลื่อนที่ ทำให้ต้นทุนการตลาดต่ำลง</p>	<p>T1. การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศมีแนวโน้มรุนแรงเพิ่มมากขึ้น</p> <p>T2. ภาวะวิกฤติใหม่ ๆ เกิดขึ้นอย่างเฉียบพลันและมีผลกระทบทั่วโลก (การเงิน โรค ภัยธรรมชาติ ฯ)</p> <p>T3. ประเทศกำลังพัฒนาต่างมีศักยภาพในการผลิตสินค้าเกษตรและอาหารมากขึ้นเนื่องจากทรัพยากรธรรมชาติยังอุดมสมบูรณ์ และต้นทุนการผลิตต่ำ โดยเฉพาะค่าแรงงาน</p> <p>T4. ภาวะวิกฤติน้ำมัน ทำให้เกิดการแย่งพื้นที่เพาะปลูกพืชอาหารและพืชพลังงาน ส่งผลให้ราคาสินค้าเกษตรไม่มีเสถียรภาพ</p> <p>T5. รัฐบาลแต่ละประเทศรณรงค์ให้ผู้บริโภคเลือกบริโภคอาหารที่ผลิตในท้องถิ่น (local food) และเพิ่มความเข้มงวดด้านมาตรฐานและการนำเข้ามากขึ้น</p> <p>T6. วัฏจักรสินค้าอาหารในตลาดสั้นลง เพราะผู้บริโภคมีการปรับเปลี่ยนรสนิยมและต้องการสินค้าแบบใหม่ ๆ เร็วขึ้น</p>

ส่วนที่ 3

แผนยุทธศาสตร์การวิจัยด้านอาหารและความมั่นคงด้านอาหารแห่งชาติ (ปี 2555-2559)

กรอบแนวคิดแผนยุทธศาสตร์การวิจัยด้านอาหารและความมั่นคงด้านอาหารแห่งชาติ (ปี 2555-2559)

ผลผลิตของการพัฒนาตามแผนวิจัยด้านอาหารและความมั่นคงด้านอาหารแห่งชาติ

วิสัยทัศน์

เพื่อให้บรรลุเป้าหมายจึงได้กำหนดแผนวิจัยด้านอาหารและความมั่นคงด้านอาหารแห่งชาติ เพื่อเป็นแนวทางดำเนินงาน ตอบสนองการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลกระทบต่ออุตสาหกรรมอาหารและเกษตรกรไทย จึงแบ่งกรอบแนวทางดำเนินงานวิจัยออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

แผนการวิจัยระยะเร่งด่วน ประกอบด้วย 2 ยุทธศาสตร์ ดังนี้

1. ยุทธศาสตร์การค้นหาโอกาสและเพิ่มศักยภาพการแข่งขันของอาเซียน
2. ยุทธศาสตร์การพัฒนาและเชื่อมโยงห่วงโซ่การผลิตกับประเทศสมาชิกอาเซียน

แผนการวิจัยระยะยาว ประกอบด้วย 4 ยุทธศาสตร์ ดังนี้

1. ยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคงอาหาร
2. ยุทธศาสตร์ด้านคุณภาพและความปลอดภัยอาหาร
3. ยุทธศาสตร์ด้านอาหารศึกษา
4. ยุทธศาสตร์ด้านการบริหารจัดการ

แผนการวิจัยระยะเร่งด่วน

การก้าวสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนอย่างเต็มรูปแบบในปี 2558 เป็นประเด็นที่หลายฝ่ายต่างจับจ้อง โดยเฉพาะอุตสาหกรรมอาหาร เนื่องจากประเทศในอาเซียนส่วนใหญ่เป็นแหล่งที่ผลิตอาหารได้มากเกินความต้องการบริโภคและมีการส่งออกไปจำหน่ายสร้างรายได้กลับเข้าประเทศเป็นจำนวนมากในแต่ละปี สินค้าเกษตรและอาหารจึงเป็นแหล่งรายได้หลักของประชากรในภูมิภาคนี้ ประกอบกับภูมิอากาศและภูมิประเทศที่คล้ายคลึงกัน ผลผลิตทางการเกษตรและอาหารจึงมีสภาพการแข่งขันกันไปโดยปริยาย ปัจจัยดังกล่าวเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้การเปิดตลาดอาหารอาเซียนทำได้ไม่ง่ายนัก เพราะทุกประเทศก็ต้องการปกป้องภาคเกษตรและ

อาหารซึ่งเป็นอุตสาหกรรมเชิงยุทธศาสตร์ของตน ในช่วงเวลาที่ยังเหลืออยู่นี้ ไทยจึงควรเร่งทำการศึกษาเชิงลึก และปรับตัวเพื่อพร้อมรับการแข่งขันที่จะมาถึง

วิสัยทัศน์ :

ประเทศไทยมีการวิจัยและนำงานวิจัยมาใช้เพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลการจัดการอุปทานและอุปสงค์ผลผลิตวัตถุดิบอาหารและอาหารแปรรูปภายในประเทศสมาชิกประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนให้เกิดความมั่นคงทางเศรษฐกิจและความมั่นคงทางอาหารอย่างยั่งยืน

เป้าหมาย :

ไทยก้าวสู่ประเทศศูนย์กลางการผลิตและกระจายอาหารของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC food production and processing Hub)

1. ยุทธศาสตร์การค้นหาโอกาสและเพิ่มศักยภาพการแข่งขันของอาเซียน

กลยุทธ์การวิจัยที่ 1.1 เพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจเชิงลึกด้านการค้ารายสาขา ประกอบด้วยแนวทางดำเนินงานวิจัย ดังนี้

1) การวิจัยเกี่ยวกับลักษณะตลาด การประเมินความต้องการด้านอาหาร พฤติกรรมการบริโภค ค่านิยมปัจจัยที่มีอิทธิพล ช่องทางกระจายสินค้า และกลยุทธ์การเข้าถึงผู้บริโภคในแต่ละประเทศ ค้นหาโอกาสและช่องทางใหม่ ๆ เพื่อนักธุรกิจใช้ประโยชน์ในการกำหนดแนวทางเข้าสู่ตลาด

2) การวิจัยเกี่ยวกับแนวทางการปรับปรุงกฎหมาย ระเบียบ นโยบาย มาตรการต่าง ๆ เช่น ภาษี การส่งเสริมการลงทุนฯ เพื่อลดปัญหา อุปสรรค และเสริมสร้างประสิทธิภาพในการค้าและการลงทุนระหว่างกัน

กลยุทธ์การวิจัยที่ 1.2 ขยายโอกาสและลดผลกระทบทางการค้า ประกอบด้วยแนวทางดำเนินงานวิจัย ดังนี้

1) การวิจัยเกี่ยวกับแนวทางดำเนินธุรกิจเพื่อช่วงชิงโอกาสจากผลเชิงบวกจากการขยายตัวและการแข่งขันภายใต้ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน การจัดการด้านโลจิสติกส์ การแลกเปลี่ยนข้อมูล ความร่วมมือของแต่ละภาคส่วนในห่วงโซ่การผลิตรายผลิตภัณฑ์

2) การวิจัยเกี่ยวกับการเสริมสร้างความเข้มแข็ง ระบบประกันคุณภาพ แนวทางสร้างความเชื่อมโยงและร่วมมือกันด้านการค้า การกระจายสินค้าในภาคเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร และสร้างภาพลักษณ์ด้านความปลอดภัยอาหารของไทย

3) การวิจัยเกี่ยวกับแนวทางการลดผลกระทบเชิงลบจากการขยายตัวและการแข่งขัน ภายใต้ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน เช่น การเปลี่ยนแปลงของพื้นที่ ลักษณะห่วงโซ่คุณค่า อันเนื่องจากรูปแบบการค้าที่เปลี่ยนแปลงฯ

2. ยุทธศาสตร์การพัฒนาและเชื่อมโยงห่วงโซ่การผลิตกับประเทศสมาชิกอาเซียน

กลยุทธ์การวิจัยที่ 2.1 เพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจเชิงลึกด้านการผลิตรายสาขา ประกอบด้วยแนวทางดำเนินงานวิจัย ดังนี้

1) การวิจัยเกี่ยวกับการประเมินพื้นที่ ศักยภาพ ระบบโลจิสติกส์ โอกาสการลงทุน รูปแบบการดำเนินธุรกิจที่เหมาะสมของแต่ละผลิตภัณฑ์การเกษตรและอุตสาหกรรมแปรรูปในแต่ละพื้นที่ของไทย

2) การวิจัยเกี่ยวกับการประเมินพื้นที่ ศักยภาพ ระบบโลจิสติกส์ โอกาสการลงทุน รูปแบบการดำเนินธุรกิจที่เหมาะสมของแต่ละผลิตภัณฑ์การเกษตรและอุตสาหกรรมแปรรูปในแต่ละพื้นที่ของประเทศสมาชิกอาเซียน

3) จัดทำต้นแบบการดำเนินธุรกิจแยกรายประเภทผลิตภัณฑ์ที่พร้อมสำหรับการนำมาประยุกต์ใช้โดยนักธุรกิจไทย

4) การวิจัยเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์และอุปสรรคจากข้อตกลงและความร่วมมือระดับภูมิภาคและอนุภูมิภาคเพื่อเสริมสร้างการเติบโตด้านการผลิต แปรรูป และการค้าร่วมกัน

กลยุทธ์การวิจัยที่ 2.2 ปรับปรุงห่วงโซ่การผลิตเพื่อพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง ประกอบด้วยแนวทางดำเนินงานวิจัย ดังนี้

1) การวิจัยเกี่ยวกับการทบทวนความพอเพียง แหล่งผลิตที่เหมาะสม เขตกรรมการผลิต (zoning) รูปแบบการบริหารจัดการ กระบวนการผลิตและแปรรูป คุณภาพมาตรฐาน ความปลอดภัย ความมั่นคงด้านอาหาร การควบคุมและระบุสายพันธุ์ท้องถิ่นเพื่อป้องกันการปนเปื้อนข้ามพันธุ์ นโยบายการบริหารจัดการที่เหมาะสมของพืชอาหารหลัก (staple crop) เช่น ข้าว ผักฯ ภายในประเทศไทย เพื่อการวางแผนด้านอุปสงค์ อุปทาน ปริมาณการสำรองสินค้า และการกระจายสินค้าระดับในประเทศและประชาคมฯ

2) การวิจัยเกี่ยวกับการทบทวนความพอเพียง แหล่งผลิตที่เหมาะสม เขตกรรมการผลิต (zoning) รูปแบบการบริหารจัดการ กระบวนการผลิตและแปรรูป คุณภาพมาตรฐาน ความปลอดภัย ความมั่นคงด้านอาหาร การควบคุมและระบุสายพันธุ์ท้องถิ่นเพื่อป้องกันการปนเปื้อนข้ามพันธุ์ นโยบายการบริหารจัดการที่เหมาะสมของสัตว์บก/สัตว์น้ำ ภายในประเทศไทย เพื่อการวางแผนด้านอุปสงค์ อุปทาน และการกระจายสินค้าระดับในประเทศและประชาคมฯ

3) การวิจัยเกี่ยวกับการค้นหาพืชเศรษฐกิจ/สัตว์เศรษฐกิจที่ควรส่งเสริมและวางแผนการผลิต ซึ่งเชื่อมโยงเป็นระบบตลอดห่วงโซ่ ทั้งในพื้นที่ประเทศไทยและสมาชิกอาเซียน เพื่อขยายโอกาสในการแข่งขันระดับสากล

4) การวิจัยเกี่ยวกับแนวทางการบริหารจัดการด้านแรงงานภาคเกษตรและอุตสาหกรรมอาหารให้มีทักษะและปริมาณเพียงพอต่อความต้องการของภาคการผลิตไทย รวมทั้งการเคลื่อนย้ายของแรงงานที่มีทักษะ เช่น นักวิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์อาหารของไทยและประเทศสมาชิก การวิเคราะห์ความต้องการแรงงานที่มีทักษะในภูมิภาค

5) การวิจัยเกี่ยวกับการวางแผนด้านการกระจายสินค้าในระดับภูมิภาค การจัดตั้งจุดรวมสินค้า จุดกระจายสินค้า เส้นทางคมนาคม รูปแบบการขนส่ง เพื่อบริหารจัดการต้นทุนอย่างมีประสิทธิภาพ

6) การวิจัยเกี่ยวกับผลกระทบและมาตรการทางเลือกที่เหมาะสมในการแก้ปัญหาด้านผลผลิตเกษตรอย่างมีประสิทธิภาพและส่งผลกระทบต่อห่วงโซ่การผลิตน้อยที่สุด เช่น กลไกตลาด การประกันราคาสินค้า ระบบชดเชย ระบบรับจำนำ การห้ามนำเข้า/ส่งออกฯ

7) การวิจัยเกี่ยวกับการเสริมสร้างความเข้มแข็งในการผลิตให้ได้คุณภาพมาตรฐานและความปลอดภัยระดับสากล การเตรียมความพร้อมด้านปัจจัยการผลิต การถ่ายทอดและแลกเปลี่ยนเทคโนโลยี แนวทางสร้างความเชื่อมโยงและร่วมมือด้านการผลิตวัตถุดิบอาหารและอุตสาหกรรมอาหารแปรรูปของไทย เพื่อให้พร้อมตอบสนองต่อความต้องการที่เติบโตของภาคเศรษฐกิจและอุตสาหกรรมอาหารในประเทศสมาชิก

แผนการวิจัยระยะยาว

ในระยะ 5 ปี การกำหนดกรอบแนวทางการวิจัยที่จะสามารถยกระดับการบริหารจัดการห่วงโซ่อาหารของไทยตั้งแต่ต้นน้ำถึงปลายน้ำ จะทำให้ไทยมีความสมดุลระหว่างการพัฒนาเศรษฐกิจ การสร้างความมั่นคงทางอาชีพและรายได้ การกระจายอาหารอย่างเพียงพอและทั่วถึง ประชาชนมีภาวะสุขภาพและโภชนาการที่ดี ขณะเดียวกันก็รักษาทรัพยากรสิ่งแวดล้อม เพื่อให้เกิดการผลิตอย่างยั่งยืน ประกอบด้วยยุทธศาสตร์และกลยุทธ์การวิจัย ดังนี้

1. ยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคงอาหาร

เป้าหมาย :

1. เพื่อให้มีปริมาณอาหารที่มีคุณภาพเหมาะสมอย่างเพียงพอ ประเทศไทยมีความมั่นคงด้านอาหารอย่างยั่งยืน บริหารจัดการทรัพยากรเพื่อการผลิตอาหารอย่างมีประสิทธิภาพ
2. เพื่อให้ชุมชนเกษตรกรรมมีการผลิตอาหารที่เข้มแข็ง มีระบบเศรษฐกิจและการจัดการอาหารที่เป็นธรรม สร้างรายได้ให้แก่เศรษฐกิจของประเทศและท้องถิ่น
3. เพื่อสนับสนุนการกระจายอาหาร วัตถุประสงค์ และปัจจัยการผลิตอย่างมีประสิทธิภาพภายใต้ต้นทุนที่แข่งขันได้
4. เพื่อแก้ไขปัญหา ปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิต โดยไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ตลอดจนสร้างความเข้มแข็งและภูมิคุ้มกันให้กับภาคอุตสาหกรรมอาหารของไทยให้สามารถอยู่รอดและแข่งขันได้ในเวทีการค้าโลก

กลยุทธ์การวิจัยที่ 1.1 สร้างความพอเพียงของปริมาณอาหารในคุณภาพที่เหมาะสม ประกอบด้วยแนวทางดำเนินงานวิจัย ดังนี้

- 1) การวิจัยเกี่ยวกับการเพิ่มผลิตภาพในการทำเกษตรกรรมพื้นที่ขนาดเล็ก (small farming) ด้วยเทคโนโลยีและการบริหารจัดการ เพิ่มพีดานขีดจำกัดการผลิตทั้งในระดับเกษตรกรรมและการแปรรูป
- 2) การวิจัยเกี่ยวกับการปิดช่องว่างของภาคการผลิตในปัจจุบัน เช่น นโยบายบริหารจัดการทรัพยากรดิน น้ำ และปัจจัยการผลิต การทำให้เกษตรกรเข้าถึงเมล็ดพันธุ์ที่ดี ปุ๋ย น้ำ การควบคุมแมลงและโรคติดต่อเกษตรกรพันธะสัญญา (contract farming) ฯ
- 3) การวิจัยเกี่ยวกับการบริหารจัดการน้ำเพื่อให้เพียงพอแก่การเกษตร
- 4) การวิจัยเกี่ยวกับระดับความมั่นคงด้านอาหารแต่ละกลุ่มของไทย การสำรองอาหาร การควบคุมการนำเข้า และส่งออก

กลยุทธ์การวิจัยที่ 1.2 พัฒนาและใช้ประโยชน์ระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อการวางแผนและรักษาเสถียรภาพการผลิตอาหารอย่างยั่งยืน ประกอบด้วยแนวทางดำเนินงานวิจัย ดังนี้

- 1) การวิจัยเกี่ยวกับระบบการเตือนภัยล่วงหน้า กลไกในการติดตามและเฝ้าระวัง ระบบการสำรองอาหาร การประเมินความมั่นคงอาหาร การบริหารพื้นที่ผลิตพืชอาหารสัตว์ พืชอาหาร และพืชพลังงาน อย่างเหมาะสม จำแนกสาเหตุที่สำคัญของความไม่มั่นคงด้านอาหาร พร้อมเสนอแนวทางการบริหารจัดการและรับมือ
- 2) การวิจัยเกี่ยวกับมาตรการรักษาพื้นที่ที่มีศักยภาพทางการเกษตรอย่างยั่งยืนเพื่อปกป้องการรुक้าจากเมืองและอุตสาหกรรม

กลยุทธ์การวิจัยที่ 1.3 ใช้การเกษตรสร้างความเป็นอยู่ที่ดี ประกอบด้วยแนวทางดำเนินงานวิจัย ดังนี้

- 1) การวิจัยเกี่ยวกับการรวมกลุ่มเครือข่าย พัฒนาสถาบันเกษตรกรและวิสาหกิจชุมชนให้เป็นกลไกสนับสนุนการพึ่งพาตนเองของเกษตรกร เพื่อสร้างความเข้มแข็งในการผลิต รวมทั้งการเชื่อมโยงด้านเกษตรกับเรื่องอื่น ๆ เพื่อสร้างรายได้ให้ชุมชน
- 2) การวิจัยเกี่ยวกับการสร้างความมั่นคงในอาชีพและรายได้ให้แก่เกษตรกรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อเผชิญกับปัจจัยเสี่ยงต่าง ๆ ได้อย่างมั่นคง
- 3) การวิจัยเกี่ยวกับการส่งเสริมระบบตลาดกลางสินค้าเกษตรและตลาดซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้า การจัดรูปที่ดิน (land consolidation) ส่งเสริมภาคเอกชนและองค์กรชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการระบบสินค้าเกษตรและอาหารร่วมกับสถาบันเกษตรกร
- 4) การวิจัยเกี่ยวกับการผลิตพืชประจำถิ่นที่มีศักยภาพเป็นสินค้าสิ่งปงชี้ทางภูมิศาสตร์

กลยุทธ์การวิจัยที่ 1.4 พัฒนางองค์ความรู้และต่อยอดภูมิปัญญาท้องถิ่น ประกอบด้วยแนวทางดำเนินงานวิจัย ดังนี้

- 1) การวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาเทคโนโลยีและรูปแบบการเกษตรที่เหมาะสมกับการนำมาใช้ในการพัฒนาการเกษตรแบบยั่งยืน เพื่อให้สามารถเพิ่มผลผลิตบนพื้นฐานของการพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่น
- 2) การวิจัยเกี่ยวกับการจัดการด้านผลผลิตและการตลาดสินค้าระดับชุมชนที่เหมาะสม
- 3) การวิจัยเกี่ยวกับการใช้ภูมิปัญญา วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี นวัตกรรม และความคิดสร้างสรรค์ เพื่อยกระดับสู่การผลิตและการให้บริการบนฐานความรู้

กลยุทธ์การวิจัยที่ 1.5 ปรับปรุงกระบวนการผลิตด้วยองค์ความรู้สมัยใหม่ ประกอบด้วยแนวทางดำเนินงานวิจัย ดังนี้

- 1) การวิจัยเกี่ยวกับการบริหารจัดการเขตการผลิต (Zoning) ด้วยการผลิตเชิงพาณิชย์ที่มีต้นทุนแข่งขันได้เพื่อตอบสนองความต้องการของตลาดในพื้นที่อย่างเพียงพอ สม่ำเสมอ และมีคุณภาพมาตรฐานสอดคล้องกับความต้องการของตลาด
- 2) การวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาเทคโนโลยีการเพาะปลูกและดูแลหลังเก็บเกี่ยวเพื่อปรับปรุงพันธุ์ผลไม้ต้นเตี้ย ด้านทานโรคและแมลง มีคุณสมบัติตรงตามความต้องการของตลาดระดับพรีเมียม รวมทั้งสถานะการบรรจุ รูปแบบบรรจุภัณฑ์ที่ยืดอายุการสุก
- 3) การวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนา ปรับปรุงประสิทธิภาพเครื่องมือเครื่องจักร เพื่อเพิ่มผลิตภาพทั้งในระดับฟาร์มและโรงงานแปรรูป รวมทั้งเครื่องจักร หุ่นยนต์ เทคโนโลยีเพื่อลดการใช้แรงงานคน
- 4) การวิจัยเกี่ยวกับการทำ Benchmarking, Best Practices เพื่อเป็นแนวทางในการเพิ่มประสิทธิภาพและผลิตภาพของอุตสาหกรรม

กลยุทธ์การวิจัยที่ 1.6 เพิ่มประสิทธิภาพการจัดการด้านโลจิสติกส์และระบบอำนวยความสะดวกทางการค้า ประกอบด้วยแนวทางดำเนินงานวิจัย ดังนี้

- 1) การวิจัยเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและนวัตกรรมด้านการจัดการโลจิสติกส์ การปรับปรุงประสิทธิภาพโลจิสติกส์ วางแผนผลิต การจัดการสต็อกและคลังสินค้า การขนส่งฯ เพื่อลดต้นทุนด้านโลจิสติกส์องค์รวมของห่วงโซ่คุณค่า
- 2) การวิจัยเกี่ยวกับสายโซ่ความเย็น (cool chain) เพื่อรักษาคุณภาพผลผลิต วัตถุดิบ และสินค้าสำเร็จรูปที่ต้องควบคุมความเย็น
- 3) การวิจัยเกี่ยวกับโปรแกรม/ซอฟต์แวร์สนับสนุนการทำงานและวางแผนตลอดห่วงโซ่การผลิต
- 4) การวิจัยเกี่ยวกับการปรับปรุงมาตรฐานและกฎระเบียบด้านเทคนิค รวมถึงกฎระเบียบขั้นตอนด้านการตรวจสอบรับรอง ด้านศุลกากร และการเพิ่มประสิทธิภาพการบริการ
- 5) การวิจัยเกี่ยวกับกระบวนการอำนวยความสะดวกในการขนส่งสินค้าอาหารผ่านแดน การขนส่งหลายรูปแบบ เพื่อลดปัญหาอุปสรรคของการค้าอาหารในภูมิภาค

กลยุทธ์การวิจัยที่ 1.7 เชื่อมโยงการลงทุนระดับภูมิภาคและเพิ่มศักยภาพการแข่งขันด้านตลาด ประกอบด้วยแนวทางดำเนินงานวิจัย ดังนี้

- 1) การวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาและสร้างตลาดภายในประเทศเพื่อผู้ผลิตระดับวิสาหกิจชุมชน
- 2) การวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาและขยายตลาดต่างประเทศ การสร้างความเข้มแข็งให้ SMEs และอุตสาหกรรมขนาดใหญ่เพื่อขยายการลงทุนสู่ระดับภูมิภาคและโลก
- 3) การวิจัยเกี่ยวกับกระบวนการสร้างความเข้มแข็งให้ภาคเกษตรกรรม วิสาหกิจชุมชน สหกรณ์ และ SMEs เชื่อมประสานเข้าสู่ระบบโซ่อุปทานของอุตสาหกรรมขนาดใหญ่อย่างยั่งยืน

กลยุทธ์การวิจัยที่ 1.8 ส่งเสริมการผลิตแบบยั่งยืน ประกอบด้วยแนวทางดำเนินงานวิจัย ดังนี้

- 1) การวิจัยเกี่ยวกับแนวปฏิบัติที่ดีและการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีใหม่ ๆ ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และเตรียมความพร้อมรับมือมาตรการด้านสิ่งแวดล้อมของประเทศคู่ค้า
- 2) การวิจัยเกี่ยวกับการประเมินวัฏจักรชีวิตของผลิตภัณฑ์ (Live cycle assessment) การปลดปล่อยก๊าซเรือนกระจก (carbon footprint) ร่องรอยการใช้น้ำ (water footprint) เทคโนโลยีสะอาด ทั้งในระดับฟาร์มและโรงงานแปรรูป
- 3) การวิจัยเกี่ยวกับการจัดการและการใช้ประโยชน์จากของเสียและวัสดุเหลือใช้ (By-product utilization management) ทั้งในระดับฟาร์มและโรงงานแปรรูป
- 4) การวิจัยเกี่ยวกับระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมที่ดีในการผลิตระดับฟาร์มและโรงงานแปรรูป (Zero waste) การจัดการสารเคมีปนเปื้อนจากฟาร์ม/โรงงานสู่แหล่งน้ำธรรมชาติ

กลยุทธ์การวิจัยที่ 1.9 ลดผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศโลก ประกอบด้วยแนวทางดำเนินงานวิจัย ดังนี้

- 1) การวิจัยเกี่ยวกับการจัดการน้ำระดับฟาร์มให้มีประสิทธิภาพ
- 2) การวิจัยเกี่ยวกับการจำแนกผลกระทบที่เป็นไปได้ของการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศต่อความมั่นคงด้านอาหาร ในภาคการเกษตร ปศุสัตว์ และประมงของไทย พร้อมแนวทางรับมือ
- 3) การวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาพันธุ์พืชทนน้ำท่วม ทนโรคอุบัติใหม่ ทนแมลง ทนต่อสภาพอากาศรุนแรงและเทคโนโลยีและการจัดการสำหรับการผลิต ดูแล และเก็บเกี่ยวที่เหมาะสม
- 4) การวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาพันธุ์สัตว์บก/สัตว์น้ำ ทนโรคอุบัติใหม่ ทนต่อสภาพอากาศรุนแรง และเทคโนโลยีและการจัดการสำหรับการเพาะเลี้ยงดูแลที่เหมาะสม

2. ยุทธศาสตร์ด้านคุณภาพและความปลอดภัยอาหาร

เป้าหมาย :

เพื่อดูแลคุณภาพและความปลอดภัยอาหารในห่วงโซ่อาหาร คู่ครองผู้บริโภคในประเทศ สร้างความเชื่อมั่นให้กับอาหารส่งออก เพิ่มศักยภาพและขยายโอกาสด้านการตลาดให้กับอาหารไทย

กลยุทธ์การวิจัยที่ 2.1 พัฒนาและปรับปรุงกระบวนการผลิตเพื่อคุณภาพและความปลอดภัยอาหาร ประกอบด้วยแนวทางดำเนินงานวิจัย ดังนี้

- 1) การวิจัยการใช้สมุนไพรและวิธีการทางธรรมชาติอื่น ๆ ที่ปลอดภัยในการควบคุมโรคและแมลงในพืช สัตว์ ประมง
- 2) การวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาการผลิตสินค้าเกษตรขั้นต้น (Primary product) ให้มีคุณภาพและความปลอดภัยตามมาตรฐานและคุณค่าทางโภชนาการเพิ่มขึ้น
- 3) การวิจัยเกี่ยวกับการใช้สารเคมีและวัตถุเจือปนอาหารอย่างถูกต้องปลอดภัย ในกระบวนการแปรรูปอาหารระดับชุมชนและอุตสาหกรรมเพื่อมุ่งสู่การผลิตอาหารจากธรรมชาติ อาหารอินทรีย์ฯ
- 4) การวิจัยเกี่ยวกับแนวปฏิบัติที่ดีและการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีใหม่ ๆ ที่เพื่อความปลอดภัยของผู้บริโภค และเตรียมความพร้อมรับมือมาตรการด้านความปลอดภัยอาหารของประเทศคู่ค้า
- 5) การวิจัยเกี่ยวกับแนวโน้มกฎระเบียบและมาตรการด้านความปลอดภัยอาหารของประเทศคู่ค้าที่จะเป็นอุปสรรคต่อการผลิตและการค้าอาหารของไทย แนวโน้มและความต้องการของตลาด ตลอดจนพฤติกรรมของผู้บริโภค เพื่อเตรียมรับมือกับการเปลี่ยนแปลงของตลาด

6) การวิจัยเกี่ยวกับการปรับกระบวนการแปรรูปและเทคโนโลยีที่เหมาะสม เพื่อรับมือผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศโลก เช่น กระบวนการกำจัดหรือควบคุมเชื้อจุลินทรีย์ สารพิษจากเชื้อราในกระบวนการแปรรูปฯ

7) การวิจัยเกี่ยวกับระบบตรวจสอบย้อนกลับที่มีประสิทธิภาพและต้นทุนต่ำ สำหรับระดับฟาร์มและผู้แปรรูปขนาดเล็ก

8) การวิจัยเกี่ยวกับบทบาทของหน่วยงานต่าง ๆ และกลไกสนับสนุนเพื่อให้เกิดการนำระบบการตรวจสอบย้อนกลับไปใช้อย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพทุกระดับ

กลยุทธ์การวิจัยที่ 2.2 เสริมสร้างระบบและกระบวนการควบคุมคุณภาพและความปลอดภัยอาหาร ประกอบด้วยแนวทางดำเนินงานวิจัย ดังนี้

1) การวิจัยเกี่ยวกับเทคนิคและวิธีการทดสอบสารเคมีและวัตถุเจือปนอาหารตกค้างในอาหารที่รวดเร็ว ต้นทุนต่ำ และมีประสิทธิภาพสูง

2) การวิจัยเกี่ยวกับการเสริมสร้างความเข้มแข็งในกระบวนการผลิต ระบบประกันคุณภาพ และระบบเฝ้าระวังด้านความปลอดภัยอาหารระดับประเทศ ระดับภูมิภาค และระดับชุมชน และความปลอดภัยของสถานจัดจำหน่ายอาหารในทุกระดับ

3) การวิจัยเกี่ยวกับการประเมินความเสี่ยงด้านอาหาร เพื่อให้ได้มาซึ่งหลักฐานทางวิทยาศาสตร์สำหรับเป็นเครื่องมือในการต่อรอง และลดข้อโต้แย้งในการค้า

กลยุทธ์การวิจัยที่ 2.3 ยืดอายุผลิตภัณฑ์อาหาร และสร้างมูลค่าเพิ่ม ประกอบด้วยแนวทางดำเนินงานวิจัย ดังนี้

1) การวิจัยเกี่ยวกับการยืดอายุเก็บรักษาผลิตภัณฑ์อาหารของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน อุตสาหกรรมแปรรูป การพัฒนาบรรจุภัณฑ์ที่รักษาคุณค่าสารอาหาร สะดวกในการบริโภค สอดคล้องกับวิถีการดำเนินชีวิตปัจจุบัน เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และช่วยลดต้นทุนด้านโลจิสติกส์

2) การวิจัยเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมในแต่ละระดับการผลิตเพื่อถนอมคุณค่าทางโภชนาการ และรักษาคุณสมบัติของสารสำคัญ (functional ingredient) ในสูตรอาหาร

3) การวิจัยเกี่ยวกับสารสำคัญ (active ingredient) ในสมุนไพร ผักผลไม้ไทย สารที่มีฤทธิ์ทางชีวภาพ (bio-active compounds) และอื่น ๆ ในด้านคุณสมบัติ และกลไกการออกฤทธิ์ต่อร่างกาย

4) การวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาอาหารสมุนไพรไทยและเครื่องดื่มสมุนไพรไทยที่มีคุณค่าต่อสุขภาพ โดยเฉพาะผู้สูงอายุ นักกีฬา นักเรียนนักศึกษา ผู้มีน้ำหนักตัวมากเกินไป ผู้มีความจำเสื่อมและผู้ป่วยด้วยโรคอื่น ๆ

5) การวิจัยเพื่อเตรียมสารมาตรฐาน (Reference Standards) สำหรับสมุนไพรไทย และการจัดระบบห้องปฏิบัติการวิเคราะห์

กลยุทธ์การวิจัยที่ 2.4 สร้างความตระหนักและวัฒนธรรมด้านความปลอดภัยอาหารทั้งภาคการผลิตและบริโภค ประกอบด้วยแนวทางดำเนินงานวิจัย ดังนี้

1) การวิจัยเกี่ยวกับกลไกการปรับพฤติกรรม/ทัศนคติ กระบวนสร้างแรงขับเคลื่อนเพื่อให้เกษตรกรและผู้ประกอบการอาหารทุกระดับมีวัฒนธรรมการผลิตอาหารที่มีคุณภาพและปลอดภัยอย่างยั่งยืน

2) การวิจัยเกี่ยวกับการสื่อสาร และสร้างความตระหนักแก่สาธารณะด้านความปลอดภัยอาหาร และการสร้างเครือข่ายเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้และเตือนภัยด้านความปลอดภัยอาหารในระดับประเทศ ระดับภูมิภาค และระดับชุมชน

3. ยุทธศาสตร์ด้านอาหารศึกษา

เป้าหมาย :

เพื่อให้ผู้บริโภคเกิดสุขภาพที่ดีในรายบุคคล เหมาะสมกับช่วงอายุ มีสุขอนามัยและการดูแลสุขภาพที่ดี มีการสื่อสารความรู้เพื่อให้ทุกคนสามารถเลือกบริโภคอาหารที่ถูกต้อง ไม่ก่อให้เกิดโรคจากการบริโภคอาหาร

กลยุทธ์การวิจัยที่ 3.1 จัดระบบองค์ความรู้เพื่อถ่ายทอดสู่ผู้บริโภคทุกระดับ ประกอบด้วยแนวทางดำเนินงานวิจัย ดังนี้

1) การวิจัยเกี่ยวกับกลไกการเรียนรู้ การพัฒนาพฤติกรรมกรรมการบริโภคที่เหมาะสมของประชาชน และการประยุกต์ใช้ความรู้ด้านอาหารศึกษาในระดับชุมชน และครัวเรือนทั้งในเขตเมืองและนอกเมือง

2) การวิจัยเกี่ยวกับประเภทของความรู้ที่จำเป็นต้องสื่อสาร การควบคุมการสื่อสารความรู้ด้านอาหาร เพื่อประโยชน์ในเชิงพาณิชย์ที่ถูกต้อง เพื่อสร้างความเข้าใจแก่ผู้บริโภคแต่ละกลุ่มเป้าหมาย

3) การวิจัยเพื่อส่งเสริมให้ชุมชนใช้ประโยชน์และบริโภคพืชผักผลไม้ สัตว์ ที่มีในชุมชนมีคุณค่าทางโภชนาการ เพื่อรักษาเอกลักษณ์และวัฒนธรรมอาหารท้องถิ่นไม่ให้สูญหายจากชุมชน

กลยุทธ์การวิจัยที่ 3.2 พัฒนาคู่มือความรู้ที่เจาะจงของไทย ประกอบด้วยแนวทางดำเนินงานวิจัย ดังนี้

1) การวิจัยเกี่ยวกับอาหารที่เหมาะสมกับวัย อาหารสำหรับผู้ป่วย

2) การวิจัยเกี่ยวกับกลไกการทำงานของร่างกายต่อการได้รับสารอาหารและแร่ธาตุอาหารแต่ละชนิดในแต่ละเพศและวัย

3) การวิจัยเกี่ยวกับพืชและสัตว์พื้นเมืองท้องถิ่น เพื่อการใช้ประโยชน์ และรักษาอัตลักษณ์ วัฒนธรรม และความหลากหลายทางชีวภาพให้คงอยู่

4) การวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาเครื่องชี้วัดพฤติกรรมกรรมการบริโภคที่เหมาะสม

5) การวิจัยเกี่ยวกับการเตรียมพร้อมความรู้เรื่องอาหารเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงจากสถานการณ์ของโลกในด้านต่าง ๆ เช่น การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ภัยธรรมชาติ โรคระบาดฯ

4. ยุทธศาสตร์ด้านการบริหารจัดการ

เป้าหมาย :

เพื่อให้มีกลไกและระบบการจัดการด้านอาหารที่มีประสิทธิภาพประสิทธิผล สามารถตอบสนองได้ทันต่อสถานการณ์ต่าง ๆ ทั้งภาวะปกติและภาวะวิกฤติ

กลยุทธ์การวิจัยที่ 4.1 ปรับปรุงและเสริมความเข้มแข็งองค์กรสนับสนุนในห่วงโซ่ ประกอบด้วยแนวทางดำเนินงานวิจัย ดังนี้

1) การวิจัยเกี่ยวกับกลไกเชื่อมโยงระหว่างหน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้องในทุกภาคส่วนเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินกิจกรรมของภาครัฐ

2) การวิจัยเกี่ยวกับการเสริมสร้างความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์เพื่อเพิ่มศักยภาพการแข่งขันแก่ธุรกิจ

3) การวิจัยเกี่ยวกับการเสริมสร้างกลไกการเข้าถึงโครงสร้างพื้นฐานทางกายภาพในมิติต่าง ๆ ที่สำคัญแก่เกษตรกร วิสาหกิจชุมชน วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

4) การวิจัยเกี่ยวกับการทำงานข้ามสาขาเพื่อใช้ประโยชน์จากนโยบายที่เกี่ยวข้องแบบบูรณาการ เช่น การท่องเที่ยวเกี่ยวกับอาหาร ฯ

กลยุทธ์การวิจัยที่ 4.2 เสนอแนวทางปรับปรุงกฎหมายและกระบวนการปฏิบัติ ประกอบด้วยแนวทางดำเนินงานวิจัย ดังนี้

1) การวิจัยเกี่ยวกับการติดตาม ประเมินปัญหาและอุปสรรคจากการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องด้านอาหารของไทย เพื่อปรับปรุงให้เหมาะสมกับสถานการณ์

2) การวิจัยเกี่ยวกับความพร้อมของภาคธุรกิจและหน่วยงานสนับสนุนเพื่อรับมือการแข่งขันภายใต้ข้อตกลงระหว่างประเทศ และการเพิ่มอำนาจต่อรองให้กับประเทศ ปรับปรุงกระบวนการออกกฎระเบียบและมาตรการปกป้องผลประโยชน์ของประเทศให้มีความคล่องตัว ทนต่อการเปลี่ยนแปลง เช่น กฎระเบียบด้านการนำเข้าสินค้าบางชนิด และมาตรการด้านสุขอนามัย ระบบการจดสิทธิบัตรเพื่อคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา มาตรการพันธุ์พืชและพันธุ์สัตว์ เป็นต้น

กลยุทธ์การวิจัยที่ 4.3 จัดทำระบบข้อมูลเพื่อการบริหารจัดการระดับชุมชนถึงระดับมหภาค
ประกอบด้วยแนวทางดำเนินงานวิจัย ดังนี้

1) การวิจัยเกี่ยวกับการสร้างเครื่องมือและกลไกส่งเสริมให้เกิดกระบวนการแลกเปลี่ยน เชื่อมโยงข้อมูลระหว่างหน่วยงาน องค์กร สมาคม บริษัท และวิสาหกิจชุมชน อย่างมีประสิทธิภาพ ทันสถานการณ์ และถูกต้องตรงกัน

2) การวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาระบบเตือนภัยด้านอาหารในมิติต่าง ๆ ที่มีอยู่ของหน่วยงานต่าง ๆ (รวมหน่วยงานความปลอดภัยอาหาร) ในลักษณะ National Single Window เพื่อให้เกิดการเตือนภัยที่มีประสิทธิภาพแก่ผู้เกี่ยวข้องตั้งแต่การผลิต การตลาด การบริโภค ระดับชุมชน จังหวัด ภูมิภาค และประเทศ

3) การวิจัยเกี่ยวกับการกำหนดนโยบายการผลิตพืชอาหารสัตว์ พืชอาหาร และพืชพลังงานเพื่อให้เกิดความมั่นคงของอาหารและพลังงาน

4) การวิจัยเกี่ยวกับความต้องการด้านแรงงาน การเตรียมความพร้อมบุคลากร หลักสูตรการศึกษาเพื่อรองรับการเติบโตของธุรกิจแต่ละระดับตั้งแต่ต้นน้ำ

5) การวิจัยข้อเสนอแนะหรือแนวทางที่ทำให้เกิดการสังเคราะห์ผลงานวิจัยเพื่อการเผยแพร่และถ่ายทอดสู่กลุ่มเป้าหมายอย่างเป็นระบบอย่างต่อเนื่องและทั่วถึง

กลุ่มสินค้าเป้าหมาย

1. กลุ่มอาหารที่คนไทยบริโภคเป็นประจำ เพื่อความมั่นคงอาหารภายในประเทศ : ข้าว ปลายน้ำจัด (เช่น ปลายน้ำ ปลาตาก ปลาช่อน) ไข่ไก่ ผักกาดขาว (เช่น กะเพรา โหระพา คื่นช่าย ผักบุ้ง) ผักอื่น ๆ (เช่น พริก กะหล่ำปลี ถั่วฝักยาว) พืชและสัตว์พื้นเมืองในท้องถิ่น(local indigenous food) ปลายน้ำมัน

2. กลุ่มอาหารที่มีศักยภาพในการส่งออกเดิม : ผลไม้ (เช่น สับปะรด ลำไย ทุเรียน ลิ้นจี่ มังคุด มะม่วง ส้มโอ) ผัก (เช่น ข้าวโพดหวาน ข้าวโพดฝักอ่อน หน่อไม้ฝรั่ง กระเจี๊ยบเขียว พริก) กุ้งและผลิตภัณฑ์มันสำปะหลัง

3. กลุ่มอาหารที่การค้ำมีแนวโน้มขยายตัวดีน่าจะเป็นสินค้าที่มีโอกาสในอนาคต : ผลไม้ (เช่น กล้วยไข่ กล้วยหอม มะพร้าว มะละกอ ขนุน ลองกอง ฝรั่ง มะขาม ส้ม) ผัก (เช่น ขิง หอมหัวเล็ก มะเขือม่วง เห็ด) เครื่องเทศและสมุนไพรสำหรับทำพริกแกง/เครื่องปรุงอาหาร (เช่น ข่า ตะไคร้ มะนาว ผักชี ใบมะกรูด) ปลา ทับทิม หอยแมลงภู่ หอยลาย สุก ร โคน้ำ และ

4. กลุ่มอาหารพิเศษสำหรับตลาดเฉพาะหรือตลาดพรีเมียม เช่น อาหารและเครื่องดื่มจากสมุนไพร อาหารเพื่อสุขภาพ อาหารฟังก์ชัน อาหารอินทรีย์ พืชประจำท้องถิ่นที่มีเอกลักษณ์เฉพาะ เป็นต้น

ตลาดเป้าหมาย

1. ตลาดภายในประเทศ : ตั้งแต่ระดับชุมชน อำเภอ จังหวัด ภูมิภาค ประเทศ

2. ตลาดภายในกลุ่มสมาชิกประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

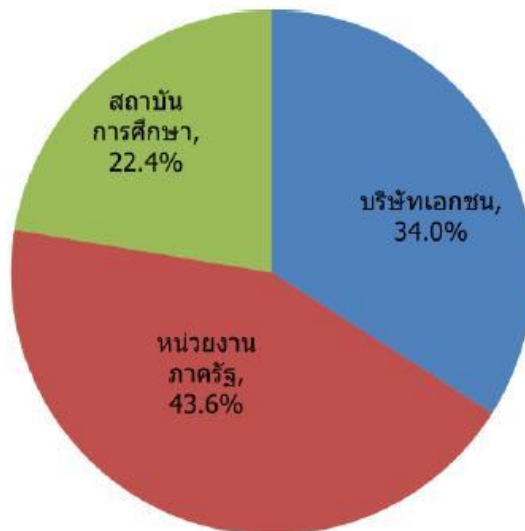
3. ตลาดส่งออกเดิม : สหรัฐอเมริกา สหภาพยุโรป ออสเตรเลีย ญี่ปุ่น จีน

4. ตลาดส่งออกใหม่ที่มีแนวโน้มดี : เกาหลีใต้ อินเดีย ตะวันออกกลาง รัสเซียและกลุ่ม CIS ทวีปแอฟริกาใต้

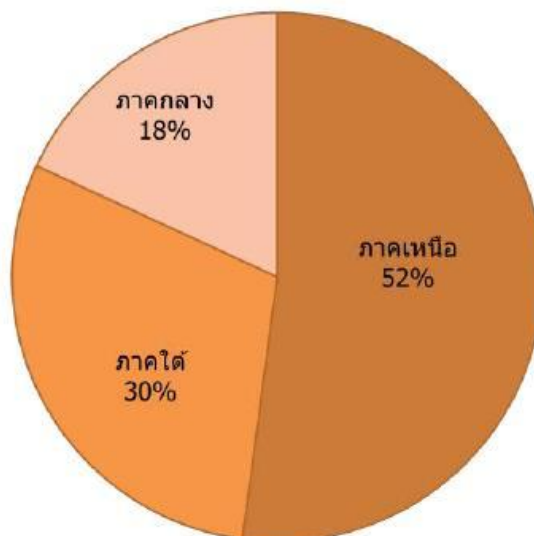
ส่วนที่ 4 ลำดับความเร่งด่วนในการให้สนับสนุนทุนวิจัย

สถาบันอาหาร กระทรวงอุตสาหกรรม ได้จัดสำรวจรับฟังความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อ (ร่าง) แผนวิจัยด้านอาหารและความมั่นคงด้านอาหารแห่งชาติ (ปี 2555-2559) อันได้แก่ บริษัทเอกชน 32 ราย (ร้อยละ 34.0) หน่วยงานภาครัฐ 41 ราย (ร้อยละ 43.6) และสถาบันการศึกษา 21 ราย (ร้อยละ 22.4) จำนวนรวม 94 ราย ระหว่างเดือนกรกฎาคม ถึง สิงหาคม 2555 โดยแบ่งเป็น ภาคเหนือ จำนวน 49 ราย (ร้อยละ 52.1) ภาคใต้ จำนวน 28 ราย (ร้อยละ 29.8) และภาคกลาง จำนวน 17 ราย (ร้อยละ 18.1) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อรับฟังความคิดเห็นและจัดลำดับความสำคัญของแผนวิจัยดังกล่าว เพื่อให้การจัดทำงานวิจัยด้านอาหารของประเทศตอบสนองได้ตรงกับความต้องการของผู้ใช้งานอย่างแท้จริง และสามารถเพิ่มความเข้มแข็งให้กับอุตสาหกรรมอาหารทั้งระบบอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

สถิติผู้ให้ความคิดเห็น จำแนกตามหน่วยงาน

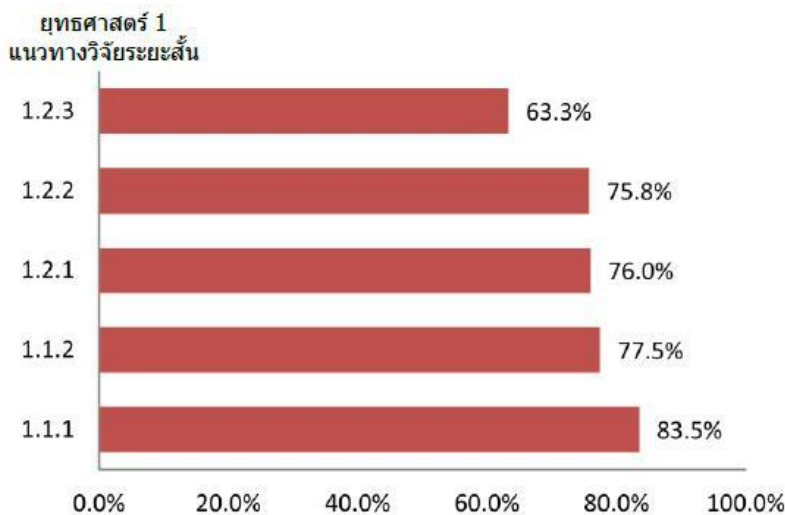
สถิติผู้ให้ความคิดเห็น จำแนกตามภูมิภาค

แผนการวิจัยเร่งด่วน

จากการรับฟังความคิดเห็นต่อการจัดลำดับความสำคัญของแผนการวิจัยเร่งด่วน “ยุทธศาสตร์ที่ 1 การค้นหาโอกาสและเพิ่มศักยภาพการแข่งขันของอาเซียน” สามารถสรุปผลความคิดเห็นได้ดังนี้ แนวทางวิจัยที่ควรเร่งจัดทำมากที่สุด คือ 1.1.1 โดยคิดเป็นร้อยละ 85.3 รองลงมาเป็นแนวทางวิจัย 1.1.2 ร้อยละ 77.5 แนวทางวิจัย 1.2.1 ร้อยละ 76.0 แนวทางวิจัย 1.2.2 ร้อยละ 75.8 และแนวทางวิจัย 1.2.3 ร้อยละ 63.3 ตามลำดับ

สรุปแนวทางวิจัยภายใต้แผนการวิจัยเร่งด่วน “ยุทธศาสตร์ที่ 1 การค้นหาโอกาสและเพิ่มศักยภาพการแข่งขันของอาเซียน” ตามลำดับความสำคัญเร่งด่วน

ที่มา : สถาบันอาหาร (จากการสอบถามความคิดเห็นผู้เกี่ยวข้องจำนวน 94 คน)

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การค้นหาโอกาสและเพิ่มศักยภาพการแข่งขันของอาเซียน

1

1.1.1 การวิจัยเกี่ยวกับลักษณะตลาด การประเมินความต้องการด้านอาหาร พฤติกรรมการบริโภค ค่านิยม ปัจจัยที่มีอิทธิพล ช่องทางกระจายสินค้า และกลยุทธ์การเข้าถึงผู้บริโภคในแต่ละประเทศ ค้นหาโอกาสและสู่ทางใหม่ๆ เพื่อนักธุรกิจใช้ประโยชน์ในการกำหนดแนวทางเข้าสู่ตลาด

2

1.1.2 การวิจัยเกี่ยวกับแนวทางการปรับปรุงกฎหมาย ระเบียบนโยบาย มาตรการต่างๆ เช่น ภาษี การส่งเสริมการลงทุน ฯ เพื่อลดปัญหา อุปสรรค และเสริมสร้างประสิทธิภาพในการค้าและการลงทุนระหว่างกัน

3

1.2.1 การวิจัยเกี่ยวกับแนวทางดำเนินธุรกิจเพื่อช่วงชิงโอกาสจากผลเชิงบวกจากการขยายตัวและการแข่งขันภายใต้ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน การจัดการด้านโลจิสติกส์ การแลกเปลี่ยนข้อมูล ความร่วมมือของแต่ละภาคส่วนในห่วงโซ่การผลิตรายผลิตภัณฑ์

4

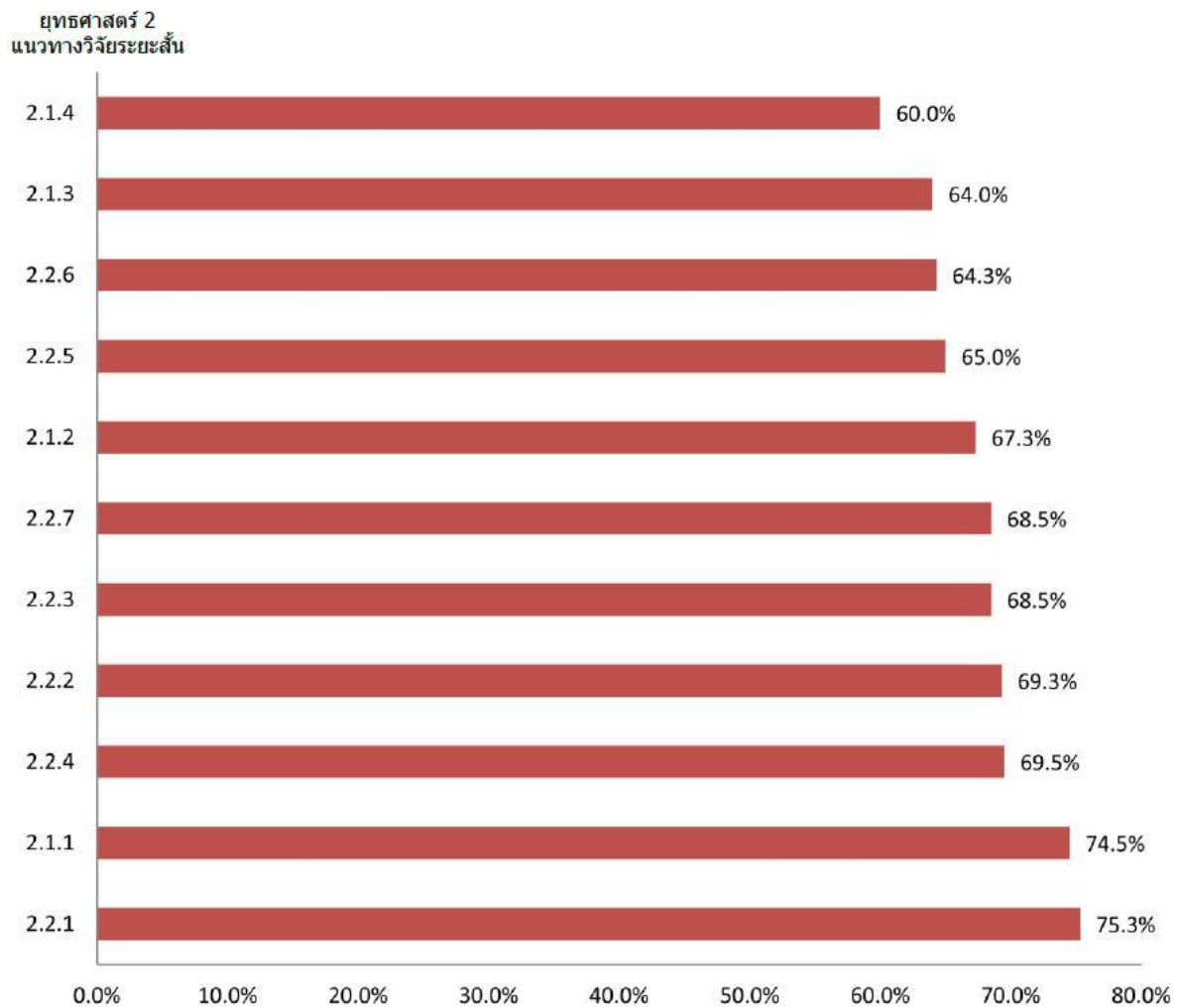
1.2.2 การวิจัยเกี่ยวกับการเสริมสร้างความเข้มแข็ง ระบบประกันคุณภาพ แนวทางสร้างความเชื่อมโยงและร่วมมือกันด้านการค้า การกระจายสินค้าในภาคเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร และสร้างภาพลักษณ์ด้านความปลอดภัยอาหารของไทย

5

1.2.3 การวิจัยเกี่ยวกับแนวทางการลดผลกระทบเชิงลบจากการขยายตัวและการแข่งขัน ภายใต้ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน เช่น การเปลี่ยนแปลงของพื้นที่ ลักษณะห่วงโซ่คุณค่าอันเนื่องจากรูปแบบการค้าที่เปลี่ยนแปลง ฯ

จากการรับฟังความคิดเห็นต่อการจัดลำดับความสำคัญของแผนการวิจัยเร่งด่วน “ยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาและเชื่อมโยงห่วงโซ่การผลิตกับประเทศสมาชิกอาเซียน” สามารถสรุปผลความคิดเห็น ได้ดังนี้ แนวทางวิจัยฯ ที่ควรเร่งจัดทำมากที่สุด คือ 2.2.1 โดยคิดเป็นร้อยละ 75.3 รองลงมาเป็นแนวทางวิจัย 2.1.1 ร้อยละ 74.5 แนวทางวิจัย 2.2.4 ร้อยละ 69.5 แนวทางวิจัย 2.2.2 ร้อยละ 69.3 แนวทางวิจัย 2.2.3 ร้อยละ 68.5 แนวทางวิจัย 2.2.7 ร้อยละ 68.5 แนวทางวิจัย 2.1.2 ร้อยละ 67.3 แนวทางวิจัย 2.2.5 ร้อยละ 65.0 แนวทางวิจัย 2.2.6 ร้อยละ 64.3 แนวทางวิจัย 2.1.3 ร้อยละ 64.0 และแนวทางวิจัย 2.1.4 ร้อยละ 60.0 ตามลำดับ

สรุปแนวทางวิจัยภายใต้แผนการวิจัยเร่งด่วน “ยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาและเชื่อมโยงห่วงโซ่การผลิตกับประเทศสมาชิกอาเซียน” ตามลำดับความสำคัญเร่งด่วน

ที่มา : สถาบันอาหาร (จากการสอบถามความคิดเห็นผู้เกี่ยวข้องจำนวน 94 คน)

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาและเชื่อมโยงห่วงโซ่การผลิตกับประเทศสมาชิกอาเซียน

1

2.2.1 การวิจัยเกี่ยวกับการทบทวนความพอเพียง แหล่งผลิตที่เหมาะสม เขตกรรมการผลิต (zoning) รูปแบบการบริหารจัดการ กระบวนการผลิตและแปรรูป คุณภาพมาตรฐาน ความปลอดภัย ความมั่นคงด้านอาหาร การควบคุมและระบุสายพันธุ์ท้องถิ่นเพื่อป้องกันการปนเปื้อนข้ามพันธุ์ นโยบายการบริหารจัดการที่เหมาะสมของพืชอาหารหลัก (staple crop) เช่น ข้าว มัน กล้วย ในประเทศไทย เพื่อกำหนดแผนด้านอุปสงค์ อุปทาน ปริมาณการสำรองสินค้า และการกระจายสินค้าระดับในประเทศและประชาคมฯ

2

2.1.1 การวิจัยเกี่ยวกับการประเมินพื้นที่ ศักยภาพ ระบบโลจิสติกส์ โอกาสการลงทุน รูปแบบการค้าเงินธุรกิจที่เหมาะสมของแต่ละผลิตภัณฑ์การเกษตรและอุตสาหกรรมแปรรูปในแต่ละพื้นที่ของไทย

3

2.2.4 การวิจัยเกี่ยวกับแนวทางการบริหารจัดการด้านแรงงาน ภาคเกษตรและอุตสาหกรรมอาหารให้มีทักษะและปริมาณเพียงพอต่อความต้องการของภาคการผลิตไทย รวมทั้งการเคลื่อนย้ายของแรงงานที่มีทักษะ เช่น นักวิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์อาหารของไทยและประเทศสมาชิก การวิเคราะห์ความต้องการแรงงานที่มีทักษะในภูมิภาค

4

2.2.2 การวิจัยเกี่ยวกับการทบทวนความพอเพียง แหล่งผลิตที่เหมาะสม เขตกรรมการผลิต (zoning) รูปแบบการบริหารจัดการ กระบวนการผลิตและแปรรูป คุณภาพมาตรฐาน ความปลอดภัย ความมั่นคงด้านอาหาร การควบคุมและระบุสายพันธุ์ท้องถิ่นเพื่อป้องกันการปนเปื้อนข้ามพันธุ์ นโยบายการบริหารจัดการที่เหมาะสมของสัตว์บก/ สัตว์น้ำ ภายในประเทศไทย เพื่อกำหนดด้านอุปสงค์ อุปทาน และการกระจายสินค้าระดับในประเทศและประชาคมฯ

5

2.2.3 การวิจัยเกี่ยวกับการค้นหาพืชเศรษฐกิจ/สัตว์เศรษฐกิจที่ควรส่งเสริมและวางแผนการผลิตซึ่งเชื่อมโยงเป็นระบบตลอดห่วงโซ่ ทั้งในพื้นที่ประเทศไทยและสมาชิกอาเซียน เพื่อขยายโอกาสในการแข่งขันระดับสากล

5

2.2.7 การวิจัยเกี่ยวกับการเสริมสร้างความเข้มแข็งในการผลิตให้ได้คุณภาพมาตรฐานและความปลอดภัยระดับสากล การเตรียมความพร้อมด้านปัจจัยการผลิต การถ่ายทอดและแลกเปลี่ยนเทคโนโลยี แนวทางสร้างความเชื่อมโยงและร่วมมือด้านการผลิตวัตถุดิบอาหารและอุตสาหกรรมอาหารแปรรูปของไทย เพื่อให้พร้อมตอบสนองต่อความต้องการที่เติบโตของภาคเศรษฐกิจและอุตสาหกรรมอาหารในประเทศสมาชิก

6

2.1.2 การวิจัยเกี่ยวกับการประเมินพื้นที่ ศักยภาพ ระบบโลจิสติกส์ โอกาสการลงทุน รูปแบบการค้าเงินธุรกิจที่เหมาะสมของแต่ละผลิตภัณฑ์การเกษตรและอุตสาหกรรมแปรรูปในแต่ละพื้นที่ของประเทศสมาชิกอาเซียน

7

2.2.5 การวิจัยเกี่ยวกับการวางแผนด้านการกระจายสินค้าในระดับภูมิภาค การจัดตั้งจุดรวมสินค้า จุดกระจายสินค้า เส้นทางคมนาคม รูปแบบการขนส่ง เพื่อบริหารจัดการต้นทุนอย่างมีประสิทธิภาพ

8

2.2.6 การวิจัยเกี่ยวกับผลกระทบและมาตรการทางเลือกที่เหมาะสมในการแก้ปัญหาด้านผลผลิตเกษตรอย่างมีประสิทธิภาพและส่งผลกระทบต่อห่วงโซ่การผลิตน้อยที่สุด เช่น กลไกตลาด การประกันราคาสินค้า ระบบชดเชย ระบบรับจำนำ การห้ามนำเข้า/ส่งออก ฯ

9

2.1.3 จัดทำต้นแบบการค้าเงินธุรกิจแยกรายประเภทผลิตภัณฑ์ที่พร้อมสำหรับการนำมาประยุกต์ใช้โดยนักธุรกิจไทย

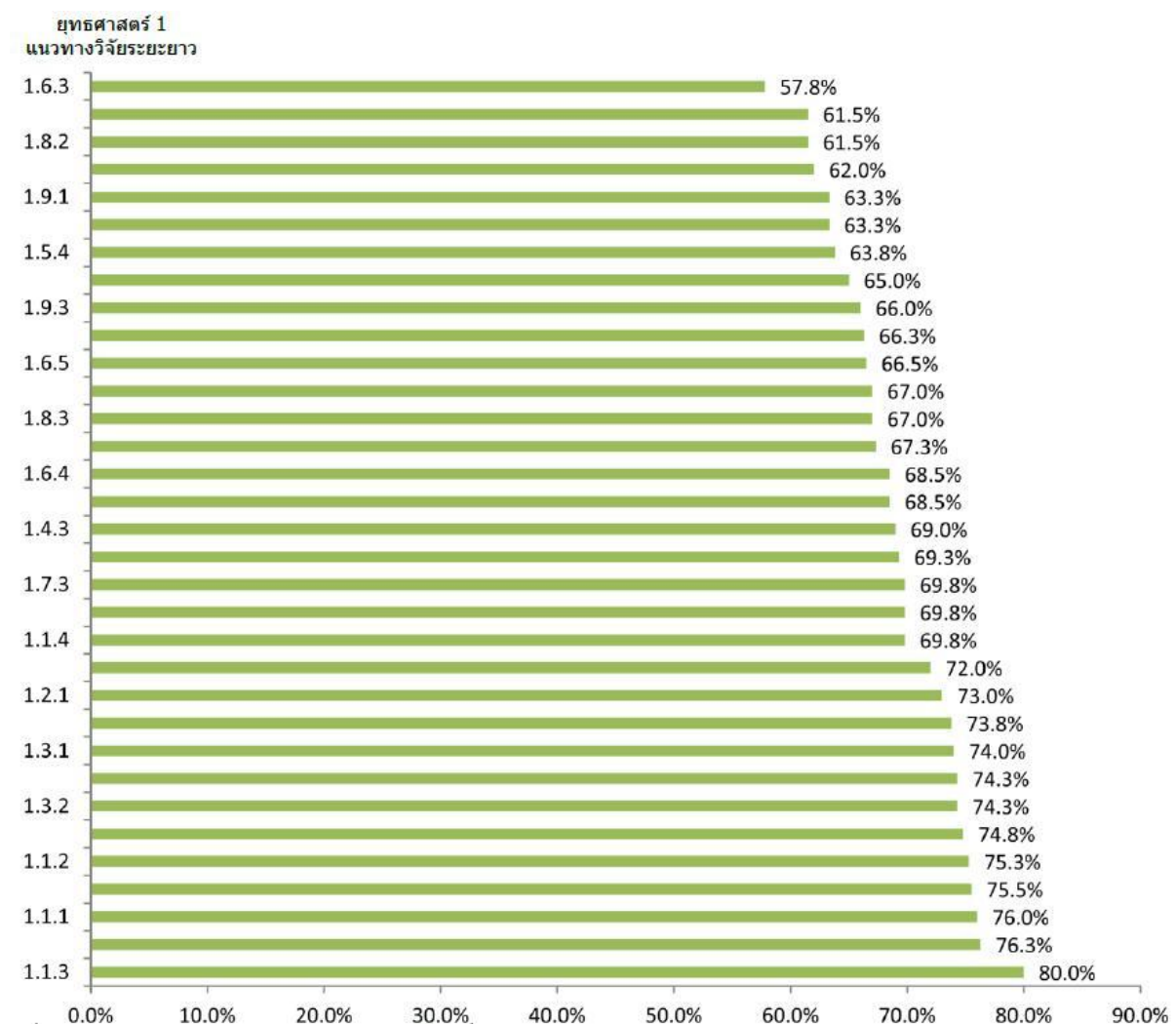
10

2.1.4 การวิจัยเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์และอุปสรรคจากข้อตกลงและความร่วมมือระดับภูมิภาคและอนุภูมิภาคเพื่อเสริมสร้างการเติบโตด้านการผลิต แปรรูป และการค้าร่วมกัน

แผนการวิจัยระยะยาว

จากการรับฟังความคิดเห็นต่อการจัดลำดับความสำคัญของแผนการวิจัยระยะยาว “ยุทธศาสตร์ที่ 1 ด้านความมั่นคงอาหาร” สามารถสรุปผลความคิดเห็นได้ดังนี้ แนวทางวิจัยฯ ที่ควรเร่งจัดทำมากที่สุด คือ 1.1.3 โดยคิดเป็นร้อยละ 80.0 รองลงมาเป็นแนวทางวิจัย 1.4.1 ร้อยละ 76.3 แนวทางวิจัย 1.1.1 ร้อยละ 76.0 แนวทางวิจัย 1.7.2 ร้อยละ 75.5 แนวทางวิจัย 1.1.2 ร้อยละ 75.3 แนวทางวิจัย 1.7.1 ร้อยละ 74.8 แนวทางวิจัย 1.3.2 และ 1.6.1 มีสัดส่วนเท่ากันอยู่ที่ร้อยละ 74.3 แนวทางวิจัย 1.3.1 ร้อยละ 74.0 แนวทางวิจัย 1.2.2 ร้อยละ 73.8 แนวทางวิจัย 1.2.1 ร้อยละ 73.0 แนวทางวิจัย 1.8.1 ร้อยละ 72.0 แนวทางวิจัย 1.1.4 1.5.1 และ 1.7.3 มีสัดส่วนเท่ากันอยู่ที่ร้อยละ 69.8 แนวทางวิจัย 1.4.2 ร้อยละ 69.3 แนวทางวิจัย 1.4.3 ร้อยละ 69.0 แนวทางวิจัย 1.6.2 และ 1.6.4 มีสัดส่วนเท่ากันอยู่ที่ร้อยละ 68.5 แนวทางวิจัย 1.5.2 ร้อยละ 67.3 แนวทางวิจัย 1.8.3 และ 1.9.2 มีสัดส่วนเท่ากันอยู่ที่ร้อยละ 67.0 แนวทางวิจัย 1.6.5 ร้อยละ 66.5 แนวทางวิจัย 1.3.3 ร้อยละ 66.3 แนวทางวิจัย 1.9.3 ร้อยละ 66.0 แนวทางวิจัย 1.5.3 ร้อยละ 65.0 แนวทางวิจัย 1.5.4 ร้อยละ 63.8 แนวทางวิจัย 1.8.4 และ 1.9.1 มีสัดส่วนเท่ากันอยู่ที่ร้อยละ 63.3 แนวทางวิจัย 1.3.4 ร้อยละ 62.0 แนวทางวิจัย 1.8.2 และ 1.9.4 มีสัดส่วนเท่ากันอยู่ที่ร้อยละ 61.5 แนวทางวิจัย 1.6.3 ร้อยละ 57.8 ตามลำดับ

สรุปแนวทางวิจัยภายใต้แผนการวิจัยระยะยาว “ยุทธศาสตร์ที่ 1 ด้านความมั่นคงอาหาร” ตามลำดับความสำคัญเร่งด่วน

ที่มา : สถาบันอาหาร (จากการสอบถามความคิดเห็นผู้เกี่ยวข้องจำนวน 94 คน)

ยุทธศาสตร์ที่ 1 ด้านความมั่นคงอาหาร

1

1.1.3 การวิจัยเกี่ยวกับการบริหารจัดการน้ำเพื่อให้เพียงพอแก่การเกษตร

2

1.4.1 การวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาเทคโนโลยีและรูปแบบการเกษตรที่เหมาะสมกับการนำมาใช้ในการพัฒนาการเกษตรแบบยั่งยืน เพื่อให้สามารถเพิ่มผลผลิตบนพื้นฐานของการพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่น

3

1.1.1 การวิจัยเกี่ยวกับการเพิ่มผลิตภาพในการทำเกษตรกรรมพื้นที่ขนาดเล็ก (small farming) ด้วยเทคโนโลยีและการบริหารจัดการเพิ่มเพดานขีดจำกัดการผลิตทั้งในระดับเกษตรกรรวมและการแปรรูป

4

1.7.2 การวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาและขยายตลาดต่างประเทศ การสร้างความเข้มแข็งให้ SMEs และอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ เพื่อขยายการลงทุนสู่ระดับภูมิภาคและโลก

5

1.1.2 การวิจัยเกี่ยวกับการปิดช่องว่างของภาคการผลิตในปัจจุบัน เช่น นโยบายบริหารจัดการทรัพยากรดิน น้ำ และปัจจัยการผลิต การทำให้เกษตรกรเข้าถึงเมล็ดพันธุ์ที่ดี ปุ๋ย น้ำ การควบคุมแมลงและโรคติดต่อ เกษตรพันธะสัญญา (contract farming) ฯ

6

1.7.1 การวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาและสร้างตลาดภายในประเทศ เพื่อผู้ผลิตระดับวิสาหกิจชุมชน

7

1.3.2 การวิจัยเกี่ยวกับการสร้างความมั่นคงในอาชีพและรายได้ให้แก่เกษตรกรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อเผชิญกับปัจจัยเสี่ยงต่างๆ ได้อย่างมั่นคง

7

1.6.1 การวิจัยเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและนวัตกรรมด้านการจัดการโลจิสติกส์ การปรับปรุงประสิทธิภาพโลจิสติกส์ วางแผนผลิต การจัดการสต็อกและคลังสินค้า การขนส่ง ฯ เพื่อลดต้นทุนด้านโลจิสติกส์องค์รวมของห่วงโซ่คุณค่า

8

1.3.1 การวิจัยเกี่ยวกับการรวมกลุ่มเครือข่าย พัฒนาสถาบันเกษตรกรและวิสาหกิจชุมชนให้เป็นกลไกสนับสนุนการพึ่งพาตนเองของเกษตรกร เพื่อสร้างความเข้มแข็งในการผลิต รวมทั้งการเชื่อมโยงด้านเกษตรกับเรื่องอื่นๆ เพื่อสร้างรายได้ให้ชุมชน

9

1.2.2 การวิจัยเกี่ยวกับมาตรการรักษาพื้นที่ที่มีศักยภาพทางการเกษตรอย่างยั่งยืนเพื่อปกป้องการรุกคืบจากเมืองและอุตสาหกรรม

10

1.2.1 การวิจัยเกี่ยวกับระบบการเตือนภัยล่วงหน้า กลไกในการติดตามและเฝ้าระวัง ระบบการสำรองอาหาร การประเมินความมั่นคงอาหาร การบริหารพื้นที่ผลิตพืชอาหารสัตว์ พืชอาหาร และพืชพลังงาน อย่างเหมาะสม จำแนกสาเหตุที่สำคัญของความไม่มั่นคงด้านอาหาร พร้อมเสนอแนวทางการบริหารจัดการและรับมือ

11

1.8.1 การวิจัยเกี่ยวกับแนวปฏิบัติที่ดีและการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีใหม่ๆ ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และเตรียมความพร้อมรับมือมาตรการด้านสิ่งแวดล้อมของประเทศคู่ค้า

12

1.1.4 การวิจัยเกี่ยวกับระดับความมั่นคงด้านอาหารแต่ละกลุ่มของไทย การสำรองอาหาร การควบคุมการนำเข้า และส่งออก

12

1.5.1 การวิจัยเกี่ยวกับการบริหารจัดการเขตการผลิต (Zoning) ด้วยการผลิตเชิงพาณิชย์ที่มีต้นทุนแข่งขันได้เพื่อตอบสนองความต้องการของตลาดในพื้นที่อย่างเพียงพอเสมอ และมีคุณภาพมาตรฐานสอดคล้องกับความต้องการของตลาด

12

1.7.3 การวิจัยเกี่ยวกับกระบวนการสร้างความเข้มแข็งให้ภาคเกษตรกรรม วิสาหกิจชุมชน สหกรณ์ และ SMEs เชื่อมประสานเข้าสู่ระบบโซ่อุปทานของอุตสาหกรรมขนาดใหญ่อ่างยั่งยืน

13

1.4.2 การวิจัยเกี่ยวกับการจัดการด้านผลิตและการตลาดสินค้าระดับชุมชนที่เหมาะสม

14

1.4.3 การวิจัยเกี่ยวกับการใช้ภูมิปัญญา วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี นวัตกรรม และความคิดสร้างสรรค์ เพื่อยกระดับสู่การผลิตและการให้บริการบนฐานความรู้

15

1.6.2 การวิจัยเกี่ยวกับสายโซ่ความเย็น (cool chain) เพื่อรักษาคุณภาพผลผลิต วัตถุดิบ และสินค้าสำเร็จรูปที่ต้องควบคุมความเย็น

15

1.6.4 การวิจัยเกี่ยวกับการปรับปรุงมาตรฐานและกฎระเบียบด้านเทคนิค รวมถึงกฎระเบียบขั้นตอนด้านการตรวจสอบรับรอง ด้านบุคลากร และการเพิ่มประสิทธิภาพการบริการ

16

1.5.2 การวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาเทคโนโลยีการเพาะปลูกและดูแลหลังเก็บเกี่ยวเพื่อปรับปรุงพันธุ์ผลไม้ต้นเดียว ด้านทานโรคและแมลง มีคุณสมบัติตรงตามความต้องการของตลาดระดับพรีเมียม รวมทั้งสภาวะการบรรจุรูปแบบบรรจุภัณฑ์ที่ยืดอายุการสุก

17

1.8.3 การวิจัยเกี่ยวกับการจัดการและการใช้ประโยชน์จากของเสียและวัสดุเหลือใช้ (By-product utilization management) ทั้งในระดับฟาร์มและโรงงานแปรรูป

17

1.9.2 การวิจัยเกี่ยวกับการจำแนกผลกระทบที่เป็นไปได้ของการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศต่อความมั่นคงด้านอาหาร ในภาคเกษตร ปศุสัตว์ และประมงของไทย พร้อมแนวทางรับมือ

18

1.6.5 การวิจัยเกี่ยวกับกระบวนการอำนวยความสะดวกในการขนส่งสินค้าอาหารผ่านแดน การขนส่งหลายรูปแบบ เพื่อลดปัญหาอุปสรรคของการค้าอาหารในภูมิภาค

19

1.3.3 การวิจัยเกี่ยวกับการส่งเสริมระบบตลาดกลางสินค้าเกษตรและตลาดซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้า การจัดรูปที่ดิน (land consolidation) ส่งเสริมภาคเอกชนและองค์กรชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการระบบสินค้าเกษตรและอาหารร่วมกับสถาบันเกษตรกร

20

1.9.3 การวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาพันธุ์พืชทนน้ำท่วม ทนโรคอุบัติใหม่ ทนแมลง ทนต่อสภาพอากาศรุนแรง และเทคโนโลยีและการจัดการสำหรับการผลิต ดูแล และเก็บเกี่ยวที่เหมาะสม

21

1.5.3 การวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนา ปรับปรุงประสิทธิภาพเครื่องมือเครื่องจักร เพื่อเพิ่มผลิตภาพทั้งในระดับฟาร์มและโรงงานแปรรูป รวมทั้งเครื่องจักร หุ่นยนต์ เทคโนโลยีเพื่อลดการใช้แรงงานคน

22

1.5.4 การวิจัยเกี่ยวกับการทำ Benchmarking, Best Practices เพื่อเป็นแนวทางในการเพิ่มประสิทธิภาพและผลิตภาพของอุตสาหกรรม

23

1.8.4 การวิจัยเกี่ยวกับระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมที่ดีในการผลิตระดับฟาร์มและโรงงานแปรรูป (Zero waste) การจัดการสารเคมีปนเปื้อนจากฟาร์ม/โรงงานสู่แหล่งน้ำธรรมชาติ

23

1.9.1 การวิจัยเกี่ยวกับการจัดการน้ำระดับฟาร์มให้มีประสิทธิภาพ

24

1.3.4 การวิจัยเกี่ยวกับการผลิตพืชประจำถิ่นที่มีศักยภาพเป็นสินค้าส่งออกทางภูมิศาสตร์

25

1.8.2 การวิจัยเกี่ยวกับการประเมินวัฏจักรชีวิตของผลิตภัณฑ์ (Live cycle assessment) การปลดปล่อยก๊าซเรือนกระจก (carbon footprint) ร่องรอยการใช้น้ำ (water footprint) เทคโนโลยีสะอาด ทั้งในระดับฟาร์มและโรงงานแปรรูป

25

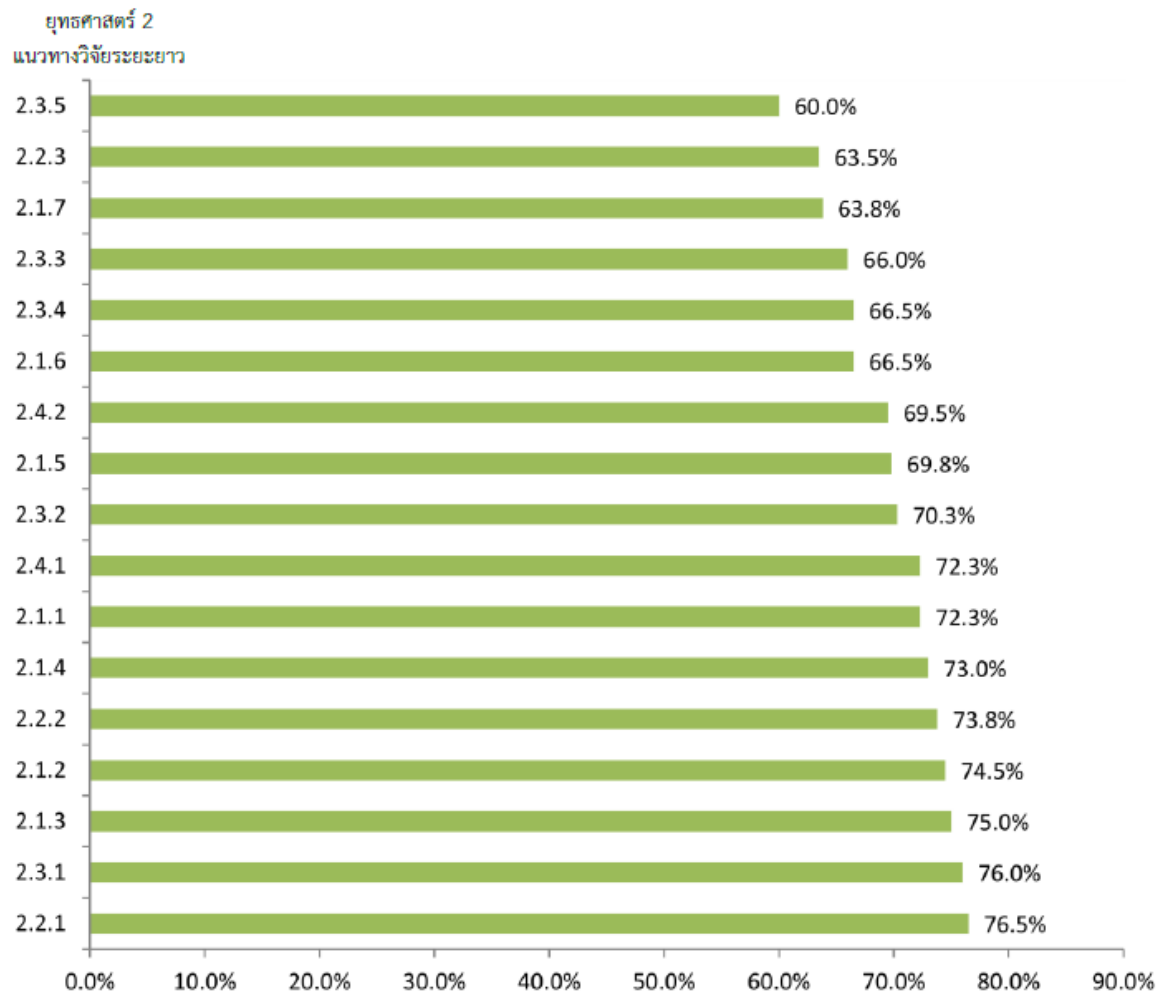
1.9.4 การวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาพันธุ์สัตว์บก/สัตว์น้ำ ทนโรคอุบัติใหม่ ทนต่อสภาพอากาศรุนแรง และเทคโนโลยีและการจัดการสำหรับการเพาะเลี้ยงดูแลที่เหมาะสม

26

1.6.3 การวิจัยเกี่ยวกับโปรแกรม/ซอฟต์แวร์สนับสนุนการทำงานและวางแผนตลอดห่วงโซ่การผลิต

จากการรับฟังความคิดเห็นต่อการจัดลำดับความสำคัญของแผนการวิจัยระยะยาว “ยุทธศาสตร์ที่ 2 ด้านคุณภาพและความปลอดภัยอาหาร” สามารถสรุปผลความคิดเห็นได้ดังนี้ แนวทางวิจัยฯ ที่ควรเร่งจัดทำมากที่สุด คือ 2.2.1 โดยคิดเป็นร้อยละ 76.5 รองลงมาเป็นแนวทางวิจัย 2.3.1 ร้อยละ 76.0 แนวทางวิจัย 2.1.3 ร้อยละ 75.0 แนวทางวิจัย 2.1.2 ร้อยละ 74.5 แนวทางวิจัย 2.2.2 ร้อยละ 73.8 แนวทางวิจัย 2.1.4 ร้อยละ 73.0 แนวทางวิจัย 2.1.1 และ 2.4.1 มีสัดส่วนเท่ากันอยู่ที่ร้อยละ 72.3 แนวทางวิจัย 2.3.2 ร้อยละ 70.3 แนวทางวิจัย 2.1.5 ร้อยละ 69.8 แนวทางวิจัย 2.4.2 ร้อยละ 69.5 แนวทางวิจัย 2.1.6 และ 2.3.4 มีสัดส่วนเท่ากันอยู่ที่ร้อยละ 66.5 แนวทางวิจัย 2.3.3 ร้อยละ 66.0 แนวทางวิจัย 2.1.7 ร้อยละ 63.8 แนวทางวิจัย 2.2.3 ร้อยละ 63.5 และแนวทางวิจัย 2.3.5 ร้อยละ 60.0 ตามลำดับ

สรุปแนวทางวิจัยภายใต้แผนการวิจัยระยะยาว “ยุทธศาสตร์ที่ 2 ด้านคุณภาพและความปลอดภัยอาหาร”
ตามลำดับความสำคัญเร่งด่วน

ยุทธศาสตร์ที่ 2 ด้านคุณภาพและความปลอดภัยอาหาร

1

2.2.1 การวิจัยเกี่ยวกับเทคนิคและวิธีการทดสอบสารเคมีและวัตถุเจือปนอาหารตกค้างในอาหารที่รวดเร็ว ต้นทุนต่ำ และมีประสิทธิภาพสูง

2

2.3.1 การวิจัยเกี่ยวกับการยืดอายุเก็บรักษาสินค้าอาหารของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน อุตสาหกรรมแปรรูป การพัฒนาบรรจุภัณฑ์ที่รักษาคุณค่าสารอาหาร สะดวกในการบริโภค สอดคล้องกับวิถีการดำเนินชีวิตปัจจุบัน เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และช่วยลดต้นทุนด้านโลจิสติกส์

3

2.1.3 การวิจัยเกี่ยวกับการใช้สารเคมีและวัตถุเจือปนอาหารอย่างถูกต้องปลอดภัย ในกระบวนการแปรรูปอาหารระดับชุมชนและอุตสาหกรรมเพื่อมุ่งสู่การผลิตอาหารจากธรรมชาติ อาหารอินทรีย์ ฯ

4

2.1.2 การวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาการผลิตสินค้าเกษตรขั้นต้น (Primary product) ให้มีคุณภาพและความปลอดภัยตามมาตรฐานและคุณค่าทางโภชนาการเพิ่มขึ้น

5

2.2.2 การวิจัยเกี่ยวกับการเสริมสร้างความเข้มแข็งในกระบวนการผลิต ระบบประกันคุณภาพ และระบบเฝ้าระวังด้านความปลอดภัยอาหารระดับประเทศ ระดับภูมิภาค และระดับชุมชน และความปลอดภัยของสถานจัดจำหน่ายอาหารในทุกกระดับ

6

2.1.4 การวิจัยเกี่ยวกับแนวปฏิบัติที่ดีและการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีใหม่ๆ ที่เพื่อความปลอดภัยของผู้บริโภค และเตรียมความพร้อมรับมือมาตรการด้านความปลอดภัยอาหารของประเทศคู่ค้า

7

2.1.1 การวิจัยการใช้สมุนไพรและวิธีการทางธรรมชาติอื่นๆ ที่ปลอดภัยในการควบคุมโรคและแมลงในพื้นที่ สัตว์ ประมง

7

2.4.1 การวิจัยเกี่ยวกับกลไกการปรับตัว/ทัศนคติ กระบวนการสร้างแรงจูงใจเพื่อให้เกษตรกรและผู้ประกอบการอาหารทุกระดับมีวัฒนธรรมการผลิตอาหารที่มีคุณภาพและปลอดภัยอย่างยั่งยืน

8

2.3.2 การวิจัยเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมในแต่ละระดับการผลิตเพื่อถนอมคุณค่าทางโภชนาการ และรักษาคุณสมบัติของสารสำคัญ (functional ingredient) ในสูตรอาหาร

9

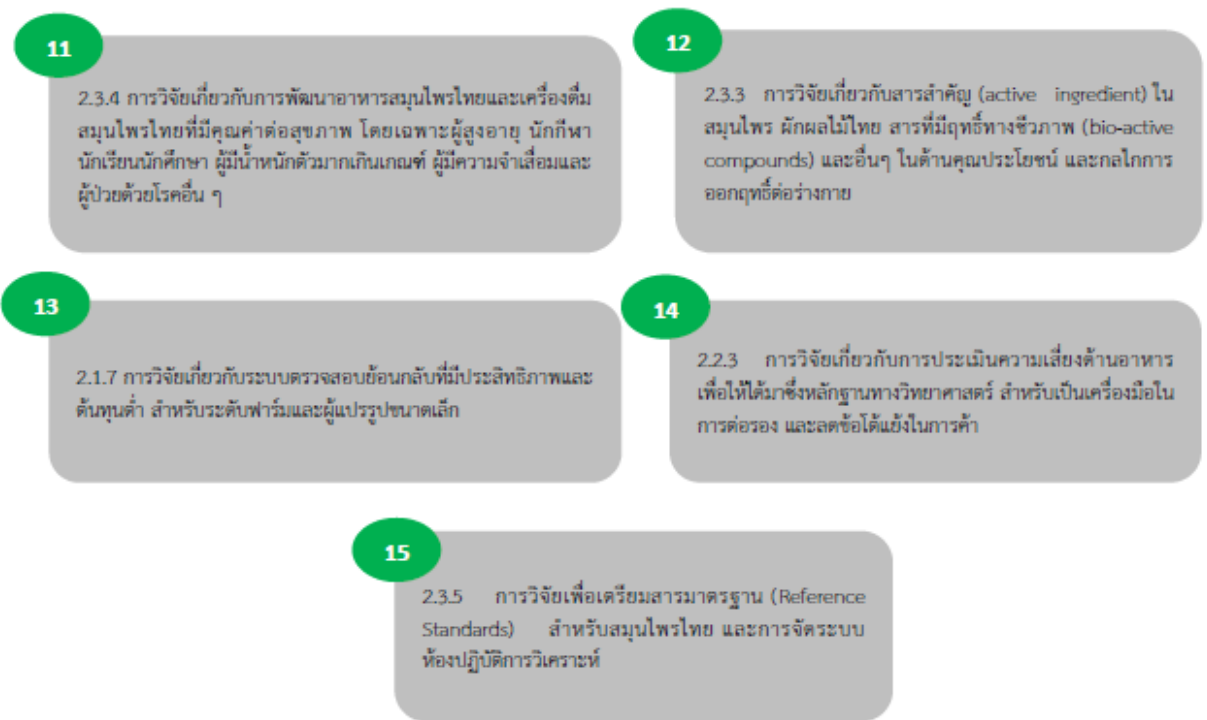
2.1.5 การวิจัยเกี่ยวกับแนวโน้มกฎระเบียบและมาตรการด้านความปลอดภัยอาหารของประเทศคู่ค้าที่จะเป็นอุปสรรคต่อการผลิตและการค้าอาหารของไทย แนวโน้มและความต้องการของตลาดตลอดจนพฤติกรรมของผู้บริโภค เพื่อเตรียมรับมือกับการเปลี่ยนแปลงของตลาด

10

2.4.2 การวิจัยเกี่ยวกับการสื่อสาร และสร้างความตระหนักแก่สาธารณะด้านความปลอดภัยอาหารและการสร้างเครือข่ายเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้และเตือนภัยด้านความปลอดภัยอาหารในระดับประเทศ ระดับภูมิภาค และระดับชุมชน

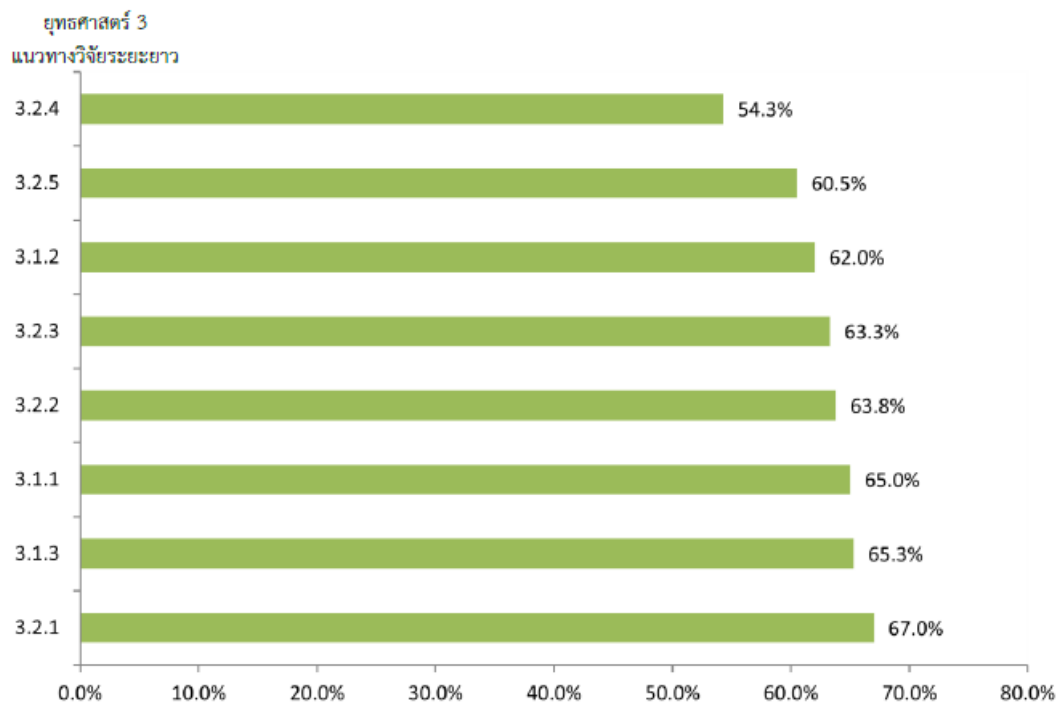
11

2.1.6 การวิจัยเกี่ยวกับการปรับกระบวนการแปรรูปและเทคโนโลยีที่เหมาะสม เพื่อรับมือผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศโลก เช่น กระบวนการกำจัดหรือควบคุมเชื้อจุลินทรีย์สารพิษจากเชื้อรา ในกระบวนการแปรรูป ฯ

จากการรับฟังความคิดเห็นต่อการจัดลำดับความสำคัญของแผนการวิจัยระยะยาว “ยุทธศาสตร์ที่ 3 ด้านอาหารศึกษา” สามารถสรุปผลความคิดเห็นได้ดังนี้ แนวทางวิจัยฯ ที่ควรเร่งจัดทำมากที่สุด คือ 3.2.1 โดยคิดเป็นร้อยละ 67.0 รองลงมาเป็นแนวทางวิจัย 3.1.3 ร้อยละ 65.3 แนวทางวิจัย 3.1.1 ร้อยละ 65.0 แนวทางวิจัย 3.2.2 ร้อยละ 63.8 แนวทางวิจัย 3.2.3 ร้อยละ 63.3 แนวทางวิจัย 3.1.2 ร้อยละ 62.0 แนวทางวิจัย 3.2.5 ร้อยละ 60.5 และแนวทางวิจัย 3.2.4 ร้อยละ 54.3 ตามลำดับ

สรุปแนวทางวิจัยภายใต้แผนการวิจัยระยะยาว “ยุทธศาสตร์ที่ 3 ด้านอาหารศึกษา” ตามลำดับความสำคัญเร่งด่วน

ที่มา : สถาบันอาหาร (จากการสอบถามความคิดเห็นผู้เกี่ยวข้องจำนวน 94 คน)

ยุทธศาสตร์ที่ 3 ด้านการศึกษา

1

3.2.1 การวิจัยเกี่ยวกับอาหารที่เหมาะสมกับวัย อาหารสำหรับผู้ป่วย

2

3.1.3 การวิจัยเพื่อส่งเสริมให้ชุมชนใช้ประโยชน์และบริโภคพืชผักผลไม้ สัตว์ ที่มีในชุมชนมีคุณค่าทางโภชนาการ เพื่อรักษาเอกลักษณ์และวัฒนธรรมอาหารท้องถิ่นไม่ให้สูญหายจากชุมชน

3

3.1.1 การวิจัยเกี่ยวกับกลไกการเรียนรู้ การพัฒนาพฤติกรรม การบริโภคที่เหมาะสมของประชาชน และการประยุกต์ใช้ความรู้ด้านการศึกษาในระดับชุมชน และครัวเรือนทั้งในเขตเมืองและนอกเมือง

4

3.2.2 การวิจัยเกี่ยวกับกลไกการทำงานของร่างกายต่อการได้รับสารอาหารและแร่ธาตุอาหารแต่ละชนิดในแต่ละเพศและวัย

5

3.2.3 การวิจัยเกี่ยวกับพืชและสัตว์พื้นเมืองท้องถิ่น เพื่อการใช้ประโยชน์ และรักษาอัตลักษณ์ วัฒนธรรม และความหลากหลายทางชีวภาพให้คงอยู่

6

3.1.2 การวิจัยเกี่ยวกับประเภทของความรู้ที่จำเป็นต้องสื่อสาร การควบคุมการสื่อสารความรู้ด้านอาหารเพื่อประโยชน์ในเชิงพาณิชย์ที่ถูกต้อง เพื่อสร้างความเข้าใจแก่ผู้บริโภคแต่ละกลุ่มเป้าหมาย

7

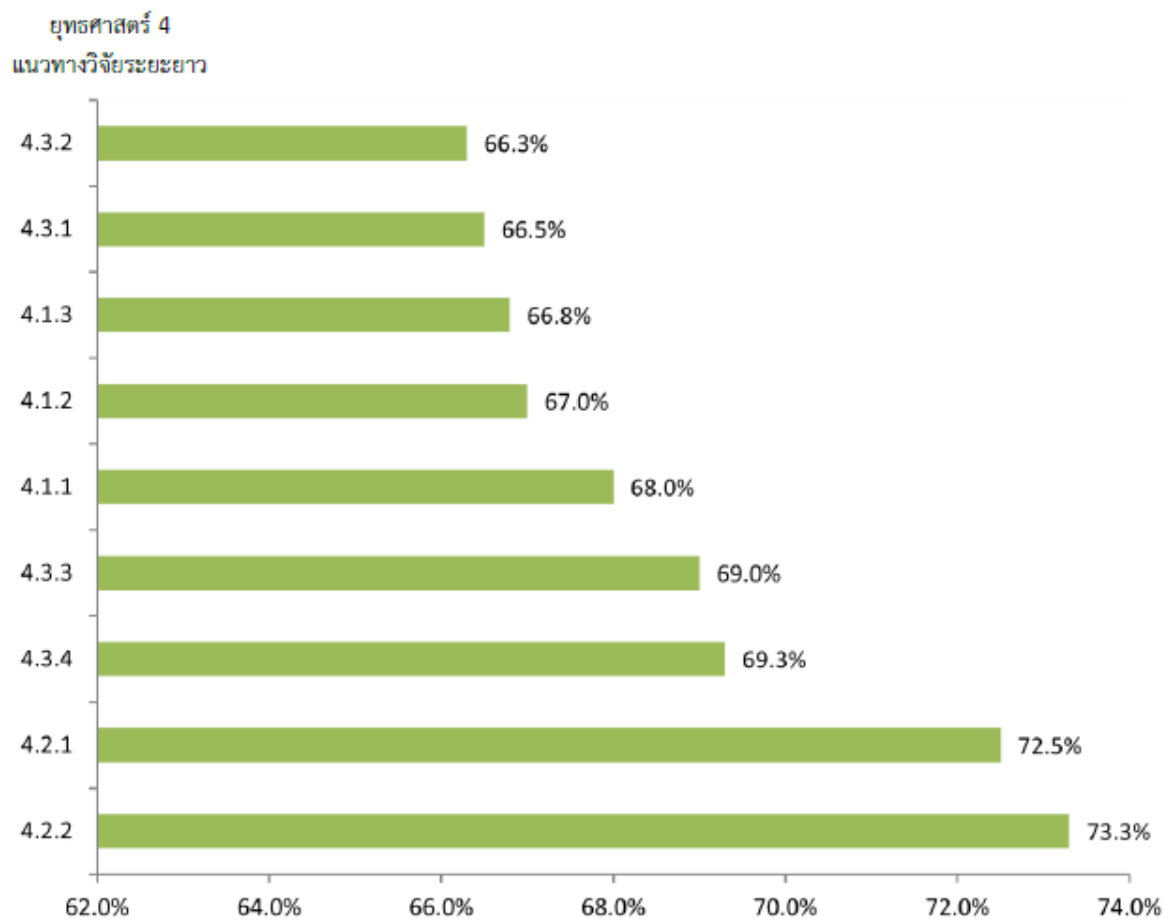
3.2.5 การวิจัยเกี่ยวกับการเตรียมพร้อมความรู้เรื่องอาหาร เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงจากสถานการณ์ของโลกในด้านต่างๆ เช่น การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ภัยธรรมชาติ โรคระบาด ฯ

8

3.2.4 การวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาเครื่องชี้วัดพฤติกรรม การบริโภคที่เหมาะสม

จากการรับฟังความคิดเห็นต่อการจัดลำดับความสำคัญของแผนการวิจัยระยะยาว “ยุทธศาสตร์ที่ 4 ด้านการบริหารจัดการ” สามารถสรุปผลความคิดเห็นได้ดังนี้ แนวทางวิจัยฯ ที่ควรเร่งจัดทำมากที่สุด คือ 4.2.2 โดยคิดเป็นร้อยละ 73.3 รองลงมาเป็นแนวทางวิจัย 4.2.1 ร้อยละ 72.5 แนวทางวิจัย 4.3.4 ร้อยละ 69.3 แนวทางวิจัย 4.3.3 ร้อยละ 69.0 แนวทางวิจัย 4.1.1 ร้อยละ 68.0 แนวทางวิจัย 4.1.2 ร้อยละ 67.0 แนวทางวิจัย 4.1.3 ร้อยละ 66.8 แนวทางวิจัย 4.3.1 ร้อยละ 66.5 และแนวทางวิจัย 4.3.2 ร้อยละ 66.3 ตามลำดับ

สรุปแนวทางวิจัยภายใต้แผนการวิจัยระยะยาว “ยุทธศาสตร์ที่ 4 ด้านการบริหารจัดการ” ตามลำดับความสำคัญเร่งด่วน

ที่มา : สถาบันอาหาร (จากการสอบถามความคิดเห็นผู้เกี่ยวข้องจำนวน 94 คน)

ยุทธศาสตร์ที่ 4 ด้านการบริหารจัดการ

1

4.2.2 การวิจัยเกี่ยวกับความพร้อมของภาคธุรกิจและหน่วยงาน สนับสนุนเพื่อรับมือการแข่งขันภายใต้ข้อตกลงระหว่างประเทศ และการเพิ่มอำนาจต่อรองให้กับประเทศ ปรับปรุงกระบวนการ ออกกฎระเบียบและมาตรการปกป้องผลประโยชน์ของประเทศ ให้มีความคล่องตัว ทันต่อการเปลี่ยนแปลง เช่น กฎระเบียบด้านการนำเข้าสินค้าบางชนิด และมาตรการด้านสุขอนามัย ระบบการจดสิทธิบัตรเพื่อคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา ธนคารพินธุ์ พิษและพันธุ์สัตว์ เป็นต้น

2

4.2.1 การวิจัยเกี่ยวกับการติดตาม ประเมินปัญหาและอุปสรรคจากการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องด้านอาหารของไทย เพื่อปรับปรุงให้เหมาะสมกับสถานการณ์

3

4.3.4 การวิจัยเกี่ยวกับความต้องการด้านแรงงาน การเตรียมความพร้อมบุคลากร หลักสูตรการศึกษา เพื่อรองรับการเติบโตของธุรกิจแต่ละระดับตั้งแต่ต้นน้ำ

4

4.3.3 การวิจัยเกี่ยวกับการกำหนดนโยบายการผลิตพืชอาหารสัตว์ พืชอาหาร และพืชพลังงานเพื่อให้เกิดความมั่นคงของอาหารและพลังงาน

5

4.1.1 การวิจัยเกี่ยวกับกลไกเชื่อมโยงระหว่างหน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้องในทุกภาคส่วนเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินกิจกรรมของภาครัฐ

6

4.1.2 การวิจัยเกี่ยวกับการเสริมสร้างความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์เพื่อเพิ่มศักยภาพการแข่งขันแก่ธุรกิจ

7

4.1.3 การวิจัยเกี่ยวกับการเสริมสร้างกลไกการเข้าถึงโครงสร้างพื้นฐานทางกายภาพในมิติต่างๆ ที่สำคัญแก่เกษตรกร วิชาทกิจชุมชน วิชาทกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

8

4.3.1 การวิจัยเกี่ยวกับการสร้างเครื่องมือและกลไกส่งเสริมให้เกิดกระบวนการแลกเปลี่ยน เชื่อมโยงข้อมูล ระหว่างหน่วยงาน องค์กร สมาคม บริษัท และวิชาทกิจชุมชน อย่างมีประสิทธิภาพ ทันสถานการณ์ และถูกต้องตรงกัน

9

4.3.2 การวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาระบบเดือนกัญด้านอาหารในมิติต่างๆ ที่มีอยู่ของหน่วยงานต่างๆ (รวมหน่วยงานความปลอดภัยอาหาร) ในลักษณะ National Single Window เพื่อให้เกิดการเดือนกัญที่มีประสิทธิภาพแก่ผู้เกี่ยวข้อง ตั้งแต่การผลิต การตลาด การบริโภค ระดับชุมชน จังหวัด ภูมิภาค และประเทศ